

DE VEILIGHEIDSREGIO

UITGAVE VAN HET VEILIGHEIDSBERAAD IN SAMENWERKING MET NVBR, POLITIE NEDERLAND, GHOR, VNG EN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

3 Meer inhoud aan opdrachtgeverschap veiligheidsregio's

Dat is de kern van de boodschap van de Managementraad Gemeenten. Een gesprek met drie zeer betrokken gemeente-secretarissen.

5 De brandweer over morgen

Een netwerkorganisatie met veel maatschappelijke partners. Zo luidt de nieuwe visie van de brandweer die haar grenzen van traditionalisme en behoudendheid wil verleggen.

6 "Met minder mensen meer professionaliteit"

In de rubriek Regio Uitgelicht dit keer Veiligheidsregio Drenthe die uitlegt wat de 'Drentse aanpak' voor veiligheid inhoudt.

7 Het OM en de veiligheidsregio

De samenwerkingspartners van de veiligheidsregio's. Dit keer uitgelicht het Openbaar Ministerie: kritisch evenwicht in belangen tussen veiligheidsregio en OM.

Burgemeester Rombouts, twee jaar na de taskforce:

"Gemeente vindt haar plaats in de veiligheidsregio"

Na de hulpverleningsdiensten ontwikkelt nu ook de gemeentelijke kolom zich tot een volwaardige professionele partner in de veiligheidsregio. "Wil je als gemeente goed regisseren, dan is een eerste vereiste dat je je eigen processen op orde hebt", zegt burgemeester Ton Rombouts van 's-Hertogenbosch.

Binnen het Dagelijks Bestuur van het Veiligheidsberaad is Rombouts portefeuillehouder voor de gemeentelijke processen. Als een van zijn eerste wapenfeiten formuleerde onder zijn leiding een *taskforce* Gemeentelijke Processen twee jaar geleden aanbevelingen voor de versterking van de gemeentelijke kolom. De *taskforce* kwam met aanbevelingen voor het versterken van de inbreng van gemeenten in de veiligheidsregio, voor meer afstemming in landelijk uniforme processen en voor een heldere invulling van de verschillende rollen die de burgemeester vervult.

Gemeenten en vooral gemeentelijke processen zijn, net als de andere kolommen, van vitaal

belang voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Als eindverantwoordelijke is de burgemeester verantwoordelijk voor de hulpverlenende diensten. De gemeentelijke organisatie geeft ook voorlichting, registreert slachtoffers en schade, richt opvangcentra in en regelt vervangende woonruimte. Waarna nog een grote verantwoordelijkheid volgt in het nazorgtraject.

Rombouts hoeft niet lang na te denken over voorbeelden die aangeven hoe belangrijk het is dat de gemeente ook in eigen huis de processen op orde heeft. Voor 's-Hertogenbosch zijn dat in de eerste plaats de beruchte zwemleraaraffaire

en de recente bommelding op het centraal station. Maar ook een grote brand, potentiële rel of ontruiming van een flat zijn zaken uit het leven van een veiligheidsregio waarbij een gemeente aan de slag moet.

Voor zijn eigen gemeente en regio sprekend zegt Rombouts 'ja' op de vraag of de gemeentelijke processen nu beter op orde zijn dan een paar jaar geleden. De aanbevelingen van de *taskforce* nalopend noemt hij als eerste de positie van de gemeentesecretaris. Als coördinerend gemeentesecretaris is deze hoogste ambtelijke baas van 's-Hertogenbosch opdrachtgever richting de veiligheidsdirectie en het bureau van de veiligheidsregio. Dat is een beduidende versterking naast de burgemeester als voorzitter van het bestuur van de veiligheidsregio, welke functie Rombouts ook bekleedt.

Rombouts: "Vroeger was veiligheid het speeltje van de burgemeester, tegenwoordig is het iets van de hele organisatie."

Stand van zaken Wet veiligheidsregio's

Nadat zowel de Eerste als Tweede Kamer het wetsvoorstel veiligheidsregio's hebben aangenomen, is de Eerste Kamer op 9 maart jl. ook akkoord gegaan met de Aanpassingswet veiligheidsregio's. Op 11 februari 2010 is de Wet veiligheidsregio's door de Koningin getekend. Toch duurt het nog even voordat de wet in werking kan treden. Dit heeft te maken met de aan de wet gekoppelde besluiten en de noodzaak om de Wet veiligheidsregio's, de Aanpassingswet veiligheidsregio's en de besluiten gezamenlijk in werking te laten treden. Dit pakket van wetgeving is namelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De twee besluiten: het Besluit veiligheidsregio's en het Besluit personeel veiligheidsregio's zijn samen met de Aanpassingswet in de Tweede Kamer behandeld in verband met een voorhangprocedure. Deze procedure biedt een extra controlemogelijkheid aan het parlement bij invoering van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) of een ministeriële regeling. Met instemming van de Tweede Kamer zijn de besluiten vervolgens doorgestuurd naar de Raad van State. Daar liggen ze nu voor advies met de kanttekening dat het Besluit veiligheidsregio's nog zal worden aangevuld. De kanttekening is het resultaat van een discussie in de Tweede Kamer over de formulering van het artikel dat het mogelijk maakt om af te wijken van het voorgeschreven minimum aantal van zes personen op een tankautospuit (artikel 3.1.5.). Over deze specifieke bepaling heeft BZK op 10 maart jl. overleg gevoerd met betrokkenen. Na dit overleg is een nieuw artikel

over de standaardbezetting geformuleerd met een scherpere clausulering van de afwijkingsbevoegdheid. Het artikel is naar de Tweede Kamer gestuurd, waarop deze heeft aangegeven eerst een antwoord op een brief van de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers, die aan de Staatssecretaris van BZK en aan de Vaste Commissie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gezonden, te ontvangen alvorens te kunnen beoordelen of de scherpere clausulering aan haar wensen voldoet.

Onder het Besluit personeel veiligheidsregio's hangt een ministeriële regeling. De regeling is ter consultatie aan het veld gezonden met een verzoek om de reactie op deze ontwerpregeling en haar bijlagen uiterlijk 3 mei a.s. aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te sturen. Naar verwachting zal de consultatie tot wijzigingen in de regeling leiden. Ook het Besluit personeel veiligheidsregio's en de ministeriële regeling zijn zodanig afhankelijk van elkaar dat het besluit niet in werking kan treden zolang de bijbehorende ministeriële regeling niet is afgerond.

Nadat de besluiten terug zijn van de Raad van State en de consultatieperiode van de ministeriële regeling is afgerond, zal nog een reactie op het advies van de Raad van State moeten worden geschreven waarin de resultaten van de consultatie zijn verwerkt. De verwachting is dat deze werkzaamheden eind juni zijn afgerond, waarna de besluiten worden gepubliceerd. Dit betekent dat de verplichte periode van drie maanden tussen publicatie en inwerkingtreding van wetgeving vanaf eind juni begint te lopen. Naar verwachting zal het complete pakket van wetgeving begin oktober in werking kunnen treden. De exacte datum van inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's, de Aanpassingswet veiligheidsregio's, de besluiten en de ministeriële regeling zal bekend worden gemaakt via een inwerkingtreding koninklijk besluit (KB).

Voor de laatste stand van zaken en een geconsolideerde versie van de gepubliceerde wetteksten, zie: www.minbzk.nl; zie ook Stb. 2010 nrs. 145 en 146 voor de gepubliceerde wetteksten.

VIER B'S

Als tweede noemt Rombouts de verduidelijking van de rollen van de burgemeester. In het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing vervult de eerste burger vier rollen, samengevat in vier B's: bestuurder, beslisser, burgervader en boegbeeld.* Rombouts: "De *taskforce* heeft denk ik mijn Nederlandse collega's geholpen door met die vier B's helderder te krijgen wat ze wel moeten doen en wat ze niet hoeven te doen. Van de oorspronkelijk toegekende functie van opperbevelhebber komt in praktijk natuurlijk niks terecht. Het nemen van operationele beslissingen tijdens een ramp of crisis behoort niet tot het takenpakket van een burgemeester. Wat hij wel moet doen? Zijn rol is veel meer die van boegbeeld, dus van een goede communicator gesteund door gekwalificeerde communicatieadviseurs. Daarnaast is hij burgervader voor de mensen die op een of andere manier getroffen zijn. De derde B is die van de bestuurder. Samen met de wethouders zorg je ervoor dat alle diensten het hele jaar door goed voorbereid zijn op wat hen wordt verwacht. De vierde B, die van beslisser, tenslotte, is dat de belangrijkste beslissingen wel door de burgemeester worden

Vervolg op pagina 2

*De vier B's komen voort uit de rollen die het Genootschap van Burgemeesters beschrijft in: 'Als dat maar goed gaat' (2005) en zijn gebaseerd op een artikel van Uri Rosenthal.

Kwaliteitsstelsel voor de brandweer

De VNG adviseert gemeenten en veiligheidsregio's zo gauw mogelijk te starten met de invoering van het nieuwe kwaliteitsstelsel voor de brandweer. Ook nu er landelijk nog geen overeenstemming is over aanvullende financiële middelen.

Dat schrijft de VNG in een brief aan de colleges van burgemeester en wethouders en aan alle gemeenteraden. De brief is ook van belang voor de veiligheidsregio's vanwege hun rol als werkgever. Het college van burgemeester en wethouders, dan wel het bestuur van de veiligheidsregio's, is als werkgever verantwoordelijk voor de veiligheid, opleiding en geoefendheid van zijn werknemers. Vanuit die werkgeversverantwoordelijkheid is een nieuw kwaliteitsstelsel voor de brandweer ontwikkeld.

FUNCTIEGERICHT

Het nieuwe stelsel treedt naar verwachting voor de zomer in werking. Het betekent onder meer dat opleidingen niet langer ranggericht maar functiegericht zijn georganiseerd. Per brandweerafdeling wordt weergegeven wat brandweertaken (vrijwilligers en beroeps) moeten kennen en kunnen. Het gaat daarbij om landelijke minimumeisen. Werkgevers hebben de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat brandweermensen voldoen aan de minimale eisen uit het Besluit personeel veiligheidsregio's en de ministeriële regeling die daarbij hoort. Om het kwaliteitsstelsel te borgen hebben de VNG, het Veiligheidsberaad en de NVBR per 1 januari de Brandweeronderwijsraad opgericht. "Het Besluit kwaliteit brandweerpersoneel betekent voor bestuurders dat ze de opdracht hebben om te werken aan kwaliteitsverbetering", zegt burgemeester Lonink van Terneuzen,

tevens portefeuillehouder brandweer van het Dagelijks Bestuur van het Veiligheidsberaad op een filmpje dat bij het project is gemaakt. Gemeenten en veiligheidsregio's moeten feitelijk de landelijke kwaliteitseisen vertalen in lokale onderwijsprogramma's en leer- en oefenstof. Volgens Lonink zijn de nieuwe opleidingen meer gericht op de praktijk.

FINANCIËN

Aan de introductie van het nieuwe kwaliteitsstelsel zijn natuurlijk kosten verbonden. Op landelijk niveau gaat het om 13,4 miljoen euro. Over de financiering van deze kosten zijn VNG en Veiligheidsberaad nog in gesprek met het ministerie van BZK. Daarbij is de Raad voor de financiële verhoudingen om advies gevraagd (uitspraak verwacht eind april).

Het feit dat de VNG de partijen vraagt alvast te beginnen met de invoering van het kwaliteitsstelsel, wil niet zeggen dat de discussie over financiering een gelopen race is. "Het is van wezenlijk belang dat de brandweer goed en veilig kan opereren en dat er sprake is van kwalitatief goed brandweeronderwijs", aldus de VNG. De inhoud van de ledenbrief is afgestemd met het Veiligheidsberaad. //

Zie voor de volledige inhoud van de brief: www.veiligheidsberaad.nl. Daar staat ook de link naar de film.

Vervolg van cover

genomen. Wij relativeren het opperbevel, maar de burgemeester blijft natuurlijk wel de beslisser bij keuzes als evacueren, het ontruimen van een gebouw of de inzet van de mobiele eenheid."

STERKE LEIDING

Als de burgemeester met name in het opperbevel wat terugtreedt, vraagt dat volgens Rombouts wel dat er voortdurend een sterke operationele leiding beschikbaar is. Rombouts: "De operationeel leider is cruciaal. Daarom hebben wij er in het *taskforce* rapport ook op gewezen dat je kwantitatief en kwalitatief voldoende mensen in huis hebt die deze rol goed aankunnen."

Dat is wel een aandachtspunt, aldus Rombouts: "Want de ene keer is de ene kolom aan zet en de andere keer de andere. Bij elkaar zul je toch voldoende functionarissen moeten hebben die voor die taak berekend zijn. Dat was niet voor niks een aanbeveling."

MONITOR

Waar gemeenten en veiligheidsregio's twee jaar na de aanbevelingen van de *taskforce* staan, zullen we de komende maanden te weten komen. Het Veiligheidsberaad had al eerder in reactie op het rapport van de *taskforce* aangegeven medio 2010 de voortgang van de versterking van de gemeentelijke kolom te willen monitoren. Inmiddels hebben alle coördinerend gemeentesecretarissen vanuit het Veiligheidsberaad het verzoek ontvangen om terug te koppelen hoe het op dit moment is gesteld met de gemeentelijke processen in hun veiligheidsregio. Rombouts geeft toe dat het vrij bescheiden klinkt, "maar daar hebben we bewust zo voor gekozen omdat wij niet de inspectie zijn van BZK en ook niet boven de veiligheidsregio's staan."

Op het argument dat de monitor vast zal aantonen dat niet in het hele land uniform invulling wordt gegeven aan processen, reageert de voorzitter van de *taskforce* gedeceerd: "Dat hoeft toch ook niet? Als het maar goed gebeurt. Wij hebben niet een model als zaligmakend

aangewezen. Er zijn voor veiligheidsdirecties, de rol van coördinerend gemeentesecretarissen en voor de inzet van voorlichters en met name goede strategische communicatieadviseurs in beslissende situaties meerdere constructies mogelijk."

PROJECT GROOT

Het voornaamste is volgens Rombouts dat de gemeentelijke kolom als geheel een professionaliseringsslag maakt. De toepassing in praktijk zal dan veelal maatwerk zijn, in de sfeer van opleidingen mag naar de stellige gedachte van het Veiligheidsberaad best sprake zijn van landelijk uniforme kaders voor het opleiden en toetsen van gemeentelijke crisisfunctionarissen.

Dit krijgt gestalte via het project GROOT: Gemeentelijk Regionaal Opleiden, Oefenen en Trainen binnen de gemeentelijke rampenbestrijding en crisisbeheersing. Uniforme opleidingen voor gemeentelijke sleutelfunctionarissen zijn een cruciale stap in de verdere professionalisering van de gemeentelijke kolom. Rombouts: "Door opleiden, trainen en oefenen, en vooral ook door dit steeds weer te herhalen met nieuwe mensen en nieuwe situaties, bereik je dat je organisatie permanent op orde is."

Nog andere aanbevelingen voor uw collega-bestuurders?

Burgemeester Rombouts: "Trek dat been bij. Laat zien dat we niet alleen anderen kunnen aansturen, maar ook dat we onze eigen processen op orde hebben. Dat doe je niet voor de voorzitter van de *taskforce*, maar voor je eigen inwoners. Die hebben recht op professionele en goede zorg. Daarom is het zaak dat je gemeentesecretaris op een strategische positie wordt ingezet, dat er steeds goede operationele leiders beschikbaar zijn en strategisch bekwaam communicatieadviseurs en dat de rampenbestrijding diep in de organisatie is verankerd. Vroeger was veiligheid het speeltje van de burgemeester, tegenwoordig is het iets van de hele organisatie."

ZELFREDZAAMHEID

Tegelijkertijd zit er een grens aan wat de gemeente en alle hulpdiensten in de veiligheidsregio vermogen. Van burgers en bedrijven wordt het nodige aan zelfredzaamheid verwacht. Dat wordt ook door het ministerie van BZK gestimuleerd. Van bestuurders van veiligheidsregio's vraagt het dat zij helder communiceren over de mogelijkheden en onmogelijkheden van het optreden bij rampen en crises.

Rombouts vindt dat het naast alle inspanningen die van de overheid mogen worden gevraagd, "heel normaal" zou moeten zijn dat burgers en bedrijven zich voorbereiden op rampen en crises – en daar naar handelen. Bij de bommelding en de daarop volgende ontruiming van station 's-Hertogenbosch zag Rombouts met eigen ogen hoe het kan: "Ik zag mensen die met mobieltjes zelf vervoer aan het regelen waren. En natuurlijk stonden er lange rijen voor bussen. Zij gaan op zo'n moment niet zitten afwachten, totdat de gemeente de trein weer op gang heeft gekregen." Deze houding van zelfredzaamheid sluit aan bij de ambitie van BZK en het Veiligheidsberaad om de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven tot uitgangspunt te nemen en niet langer als aanvullend op het overheidsoptreden te zien. //

Hans Boutellier

De boel op orde houden

Bij tijd en wijle klok ik het aantal minuten dat het televisiejournaal besteedt aan veiligheid. Dat is vaak de helft of meer van de tijd. Een aanslag in het buitenland, een ontsnapte tbs'er, de uitlevering van een verdachte mensenhandelaar. Wel raak ik al gauw verstrikt in definitiekwesties. Moet ik ook treinongelukken meetellen? Of paniek over een griepvirus? Of de discussie over het milieubeleid? Neem de discussie over goed burgerschap en over normen en waarden; het valt goed te verdedigen dat die ook over veiligheid gaat. En hoe staat het eigenlijk met het weerbericht? Help, zo kom ik wel aan de tachtig procent van het journaal!

Veiligheid gaat over alles. En dus over niets, zo luidt de gangbare uitdrukking. Maar dat laatste is nu juist de vraag. Het feit dat al deze onderwerpen in het raamwerk van veiligheid worden geplaatst zegt heel veel over onze samenleving. Met veiligheid dekken we klaarblijkelijk een hoop problemen af. Een semantisch sleepnet heb ik het eerder genoemd. Ziet u het voor zich? Veiligheid gaat van terrorisme tot hondenpoep, en van kinderlokken tot vuil op straat, van brandhaarden tot aardbevingen en van festivalbeveiliging tot een gebroken ruitje.

Veiligheid is dus massief aanwezig. Daar zijn op zichzelf goede redenen voor. Toch bekruipt mij steeds vaker het gevoel dat doel en aanpak niet bij elkaar passen. Er zijn steeds meer regels, protocollen, controlemechanismen en toezichtstructuren. Alles is een risico, overal moet worden gehandhaafd. Maar veiligheid is geen doel op zichzelf! We willen een veilig plein omdat daar dan kinderen kunnen spelen. En een veilige school dient een prettige leeromgeving. Om het met Cohen te zeggen: 'we doen aan veiligheid om de boel een beetje op orde te houden'. Dat veronderstelt gezond verstand, een beetje risico durven nemen, een beetje vertrouwen. Dat betekent dat we daadwerkelijk af en toe een ongeval of incident op de koop toe durven nemen!

Neem de beveiliging op Schiphol. Er is door zo'n SBS6-reporter altijd wel een gaatje in het hek te vinden. Deze zelfverklaarde held weet dan de Kamer tot grote toonhoogte te brengen. Met als gevolg nog meer maatregelen, nog meer gekkigheid. Heeft u zich wel eens gerealiseerd hoe een treinstation verschilt van Schiphol? Kans, effect en gevoeligheid voor aanslagen zijn vergelijkbaar. Maar de beveiliging verschilt als dag en nacht vanwege het verschil in haalbaarheid, technisch en financieel. Het kan dus wel met minder, als het maar moet! Veiligheid is een alleseter, maar mag het misschien een onsje minder zijn? Dan heeft het journaal misschien ook weer wat meer tijd voor andere zaken. En kijken we weer gewoon naar het weerbericht.

Hans Boutellier is bijzonder hoogleraar Veiligheid & Burgerschap en algemeen directeur van het Verwey-Jonker Instituut.

Project GROOT

GROOT is een initiatief van een aantal functionarissen die betrokken is bij de gemeentelijke crisisbeheersing. GROOT werkt aan:

- het ontwikkelen van landelijke uniforme kaders voor het opleiden en toetsen van gemeentelijke crisisfunctionarissen;
- het opzetten van een samenwerkingsverband met een extern opleidingsinstituut voor de borging en uitvoer van de op te zetten opleidingen;
- het formeren van een landelijke stuurgroep/opleidingscommissie voor de oranje kolom die de doorontwikkeling, kwaliteitscontrole en borging van opleidings- en toetsprogramma's voor gemeentelijke crisisfunctionarissen op zich neemt.

Voor meer informatie over het project kunt u terecht bij Christel Verschuren, plaatsvervangend projectleider; tel: 073-6889528; e-mail: c.verschuren@brwbn.nl.

Meer inhoud aan opdrachtgeverschap veiligheidsregio's

De processen voor rampen en crises in eigen huis op orde hebben is één. Daarnaast zouden gemeenten meer werk mogen maken van hun rol als opdrachtgever binnen de veiligheidsregio. Zeker binnen de gekozen vorm van verlengd lokaal bestuur waar gemeenten gezamenlijk de dragers van de gemeenschappelijke regeling zijn, zo betoogt de Managementraad Gemeenten. Een gesprek met gemeentesecretarissen over de relatie tussen gemeenten en veiligheidsregio's. En over het belang van proportionaliteit.

De hoofdboodschap van hun verhaal? "Het gaat erom dat je het opdrachtgeverschap serieus neemt", zegt gemeentesecretaris Jos van der Knaap. Volgens hem hebben de gemeentesecretarissen in de Managementraad Gemeenten elkaar gevonden in de opvatting "dat veiligheid te belangrijk is om aan de specialisten van de verschillende kolommen over te laten". Die insteek heeft in de eerste plaats met 'afweging' te maken. Van der Knaap: "Je merkt dat veiligheid de neiging heeft zich te stapelen. Geld lijkt geen rol te spelen. Is er ergens onvoldoende veiligheid, dan gooien we er weer een schepje bovenop. Nog meer techniek, organisatie, structuur, modellen en papier. Maar dat is een eenzijdige kijk. Als een gemeente daarin voortdurend klakkeloos meegaat, doet zij zich in haar rol als opdrachtgever te kort."

Zijn collega-gemeentesecretaris Klaas Dekker van Apeldoorn: "Gemeenten hebben de afgelopen jaren veel werk gemaakt van het op orde krijgen van de eigen kolom. Dat is van groot belang ten tijde van rampen en crises. Maar het gaat ook om die tweede, coördinerende rol van de gemeente als opdrachtgever." Volgens Dekker realiseren steeds meer gemeenten zich dat er iets mis is als ze binnen de veiligheidsregio zelf niet op dat speelveld aanwezig zijn.

Irma Woestenberg, gemeentesecretaris van 's-Hertogenbosch, zegt het zo: "Veiligheidsregio's zouden van en voor gemeenten moeten zijn. Dat zijn ze niet altijd. Het zijn vaak organisaties die los functioneren van gemeenten. Terwijl gemeenten de dragers zijn van veiligheidsregio's. Bovendien zijn gemeenten primair verantwoordelijk voor crisisbeheersing en rampenbestrijding."

Haar collega Van der Knaap erkent dat veiligheidsregio's te weinig worden ervaren als van en voor gemeenten. Dekker ziet het meer

in termen van emancipatoire ontwikkeling: "In vergelijking met de politie, de brandweer en de GHOR is de gemeentelijke kolom lange tijd tamelijk afwezig geweest. Daar is – mede onder invloed van incidenten – verbetering in gekomen. Maar het gaat ook om de proportionaliteit. Dat je als gemeente erop let dat je niet in paniek van alles gaat zitten regelen en met *overkill* reageert op een situatie die is ontstaan. Je kunt als gemeente een compleet preventie-instituut neerzetten dat elk risico uitbant. Maar veiligheid moet ook weer niet doorslaan."

VERLENGD LOKAAL BESTUUR

Via de gemeenschappelijke regeling is elke gemeente deelnemer in de veiligheidsregio en daardoor medeverantwoordelijk voor de bestuurlijke en organisatorische aansturing van de veiligheidsregio. Op zich staat die keuze voor verlengd lokaal bestuur niet ter discussie. Woestenberg: "Rampenbestrijding en crisisbeheersing kun je als gemeente niet in je eentje doen. Daarvoor moet je samenwerken met andere gemeenten. Maar veiligheid als zodanig blijft een zaak van de gemeenten. Dat is logisch, want gemeenten zijn verantwoordelijk voor de veiligheid op hun grondgebied."

Die verantwoordelijkheid betekent bijvoorbeeld dat strategische beleidsontwikkeling niet uitsluitend een document kan zijn van de gemeenschappelijke regeling. Het veronderstelt juist diepgaande betrokkenheid van deelnemende gemeenten. Woestenberg: "Je ziet vaak dat gemeenschappelijke regelingen zeggen: 'Wij willen die kant op met ons beleid'. Alsof er geen gemeenten zijn die daar verantwoordelijk voor zijn, die dat moeten betalen en die daar óók iets over te zeggen hebben. Daarom zullen we dat opdrachtgeverschap meer inhoud moeten geven. Iemand moet in de gaten houden dat gemeenten, die er voor moeten betalen, ook in staat blijven om een integrale afweging te maken om het onder-

De leden van de Managementraad Gemeenten in Maarssen bijeen. Links Jos van der Knaap, rechts Klaas Dekker en vooraan Irma Woestenberg.

werp veiligheid proportioneel te houden." Dat is voor veiligheid bij uitstek een *issue*, aldus de gemeentesecretarissen. Want veiligheid wordt door iedereen zo belangrijk gevonden dat het toch al moeilijk te wegen is. Daarnaast kent de geüniformeerde hulpverlening, die dag in dag uit bezig is met brandweerzorg, ambulancezorg en politiewerk, niet de *checks and balances* die gemeenten ook op andere beleidsterreinen gewend zijn.

ONDERZOEK

Het besluit van het Veiligheidsberaad en de VNG om de optimalisering van de relatie tussen de gemeenten en 'de' veiligheidsregio te onderzoeken, wordt van harte toegejuicht door de Managementraad Gemeenten. Klaas Dekker vertelt over zijn 'eigen' veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland: "Wij moeten met 22 collega's samenhang organiseren in een gebied dat loopt van Duitsland tot het IJsselmeer en van Harderwijk tot Winterswijk. Apeldoorn is hierin de enige grote stad met meer dan 150.000 inwoners. De eerstvolgende gemeenten hebben ongeveer 50.000 inwoners. Dat is dus niet echt een coherent gebied. De kunst is om dit zo eenduidig mogelijk te organiseren."

Waar liggen volgens de Managementraad de kansen in het optimaliseren van de relatie? Irma Woestenberg: "Die zitten in de ondersteuning van de bestuurlijke aansturing van veiligheidsregio's. Door als gemeenten vroegtijdig mee te praten kun je ervoor zorgen dat de veiligheidsregio steeds de context van de gemeentebesturen in de gaten houdt. Dat betekent ook dat zij net als wij afwegingen maken. En beseffen dat ook bij gemeenten de bomen niet tot in de hemel groeien."

Jos van der Knaap: "Wat wij propageren en wat gemeenten zich moeten realiseren is dat het hún geld is dat besteed wordt. Gemeenten staan op lokaal niveau voor de afweging van alle prioriteiten die je als gemeente hebt te stellen. Dat betekent dat je 'maatschappelijke ondersteuning' of 'werk en bijstand' als het ware kunt afwegen tegen het extra opleiden en oefenen van mensen bij de veiligheidsregio's."

GRENZEN

Klaas Dekker geeft samenvattend aan dat er ook grenzen zitten aan wat gemeenten in veiligheidsregio's kunnen steken. Dat is enerzijds het verhaal van proportionaliteit, de afweging van belangen. Maar daarnaast speelt ook steeds de vraag hoever je als overheid en samenleving moet gaan in het uitbannen van

Wie is wie?

Klaas Dekker is gemeentesecretaris in Apeldoorn, coördinerend gemeentesecretaris in de veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland en voorzitter van het Landelijk Overleg Coördinerend Gemeentesecretarissen van de 25 veiligheidsregio's.

Jos van der Knaap is gemeentesecretaris in Wijchen, betrokken bij de veiligheidsregio Gelderland-Zuid en bestuurslid van de Vereniging Gemeentesecretarissen.

Irma Woestenberg is gemeentesecretaris in 's-Hertogenbosch, lid van de Veiligheidsdirectie van Veiligheidsregio Brabant Noord, afgevaardigde voor de Managementraad Gemeenten naar de vergaderingen van het Veiligheidsberaad en lid van de VNG-commissie bestuur en veiligheid.

risico's. Dekker: "Natuurlijk moet je voorbereid zijn als er plotseling een vliegtuig uit de lucht komt vallen. Maar je moet het ook weer niet helemaal dichtgerogeld hebben met bureaucratie, als je weet wat je moet doen. En laten we niet vergeten dat er in dit land een heleboel goed gaat."

Is het eigenlijk niet curieus dat we dit verhaal over strategische thematiek en over de afgewogen besteding van gelden bij gemeentesecretarissen optekenen?

"Ik denk wel dat wij recht van spreken hebben", zegt Klaas Dekker. "Natuurlijk vallen wij onder het regime van het politieke bestuur. Maar je bent adviseur en neemt positie in als ambtelijke top." Jos van der Knaap kan zich voorstellen dat het besef van proportionaliteit en opdrachtgeverschap bij menig collega-secretaris nog ontwikkeld moet worden. Voor veel gemeenten is de actuele worsteling of de ambtelijke organisatie wel voldoende geëquipeerd is als zich een ramp voordoet. Daarbij ligt ook de vraag voor hoeveel capaciteit je beschikbaar stelt, aldus Van der Knaap: "Het lijkt mij primair een managementtaak om daar evenwicht in te vinden. Daarom is de gemeentesecretaris aan zet."

Vervolg op pagina 4

De Managementraad Gemeenten

Na de politie, de brandweer en de GHOR hebben sinds eind 2008 ook de gemeenten hun eigen managementraad. De oprichting van de Managementraad Gemeenten was een belangrijke aanbeveling van de *Taskforce* Gemeentelijke Processen, die zich specifiek richtte op versterking van de gemeentelijke kolom. De Managementraad Gemeenten vertegenwoordigt de hoogste leidinggevenden van de gemeentelijke kolom: de gemeentesecretarissen. Gemeenten zijn als drager van het verlengd lokaal bestuur opdrachtgever van de veiligheidsregio's. De managementraad adviseert het Veiligheidsberaad over deze rol van de gemeenten en behartigt de belangen die verband houden met gemeenten als drager van het verlengd lokaal bestuur. Een lid van de Managementraad zit als toehoorder bij de vergaderingen van het Veiligheidsberaad en spreekt op reguliere basis met het Dagelijks Bestuur van het Veiligheidsberaad.

Gemeentelijke functionarissen oefenen een grootschalige evacuatie.

VOORSORTEREN

Irma Woestenberg ziet de rol van de gemeentesecretaris als het – ten behoeve van het college voorsorteren op integrale afweging: “Dus als er voorstellen komen uit de ambtelijke organisatie, worden die altijd voorzien van een managementadvies waarin het betreffende voorstel in verband is gebracht met andere wensen. Dan valt er bestuurlijk nog genoeg te kiezen.”

Woestenberg ziet haar ambtelijk strategische en sturende rol richting veiligheidsregio dus volstrekt in het verlengde van haar gewone dagelijkse functie, maar benadrukt dat het

niet overal zo hoeft: “Het kan ook anders. In regio IJsselland heeft het bestuur van de veiligheidsregio een onafhankelijk secretaris aangesteld die het bestuur voorziet van zijn commentaar en adviezen. In Amsterdam-Amstelland is het veiligheidsbureau bij de gemeente Amsterdam ondergebracht. Hoe je de beleidsvorming organiseert kan per veiligheidsregio uiteenlopen. Het belangrijkste is dát er in ondersteuning en afweging wordt voorzien. Dat behoort in de regio's verankerd zijn. Ik hoop dat veiligheidsregio's zich overal zo ontwikkelen dat zij de burgemeesters en gemeenten heel goed ondersteunen.”

Wat dat aangaat is de relatie er een van communicerende vaten. Woestenberg is

Vier vereisten voor invulling verlengd lokaal bestuur

Welke vereisten horen minimaal bij het opdrachtgeverschap van gemeenten in verlengd lokaal bestuur? De Managementraad Gemeenten vat het samen in vier regels:

1. Houd regie op strategisch niveau. Dat houdt ook in dat gemeenteraden en colleges van B&W echt worden betrokken bij de gemeenschappelijke regeling.
2. Zorg ervoor dat gemeenten een zekere keuzevrijheid houden, zowel financieel als inhoudelijk.
3. Probeer een goede samenwerking te ontwikkelen tussen regio en gemeenten op bestuurlijk en ambtelijk niveau.
4. Zorg dat je bestuurlijk en ambtelijk de integrale afweging over belang en proportionaliteit van voorstellen borgt.

er naar eigen zeggen op uit haar eigen rol in de veiligheidsdirectie uiteindelijk geheel overbodig te maken. Breder gezegd: naarmate veiligheidsregio's zich meer en

beter oriënteren op de participerende gemeenten, kunnen gemeentesecretarissen zich weer met andere onderwerpen bezig houden.

Gertjan Bos, Inspectie OOV:

“Veiligheid doet ertoe voor mensen”

Gertjan Bos is sinds oktober 2009 het nieuwe hoofd van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV). Zijn inspectiedienst houdt toezicht op de politie, de brandweer, de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Een kennismakings-interview met daarin de speerpunten van en voor de inspectie.

Bos is de opvolger van Ric de Rooij die plaatsvervangend Secretaris-Generaal bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is geworden. Hij is zelf afkomstig van het Directoraat-Generaal Veiligheid bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarvoor was Bos plaatsvervangend Inspecteur-Generaal bij de VROM-inspectie. Wat hem aantrekt in de wereld van inspectie en veiligheid?

Bos: “Veiligheid staat net als gezondheid hoog op de maatschappelijke agenda. Het doet ertoe voor mensen. En het is een interessante wereld. Er gebeurt altijd wat.”

Intussen zit hij duidelijk in een andere rol, want het maakt nogal uit of je beleid maakt of toezicht uitoefent. Aan de andere kant zal het ministerie voor het ontwikkelen van beleid graag van de inspectie willen vernemen hoever het er op een bepaald gebied voorstaat, geeft Bos aan.

in vergelijking met elkaar, nog verder kunnen verbeteren.”

Net als iedere andere inspectie valt ook de IOOV onder een ministerie, in dit geval dat van BZK en voor wat betreft de politie: deze valt ook onder het ministerie van Justitie. Maar de inspectie vormt geen onderdeel van wat ‘het beleid’ heet. Bos: “Inspecties ontleen hun kracht en bestaan aan oordelen op basis van feiten. Een inspectierapport moet onversneden, niet omfloerst en duidelijk zijn.” Vervolgens stuurt de minister het rapport vergezeld van zijn of haar beleidsopvatting naar de Tweede Kamer.

WETSVORSTEL

Ronduit blij is de inspectie met de aanvaarding van het wetsvoorstel veiligheidsregio's. Daarmee is, aldus Bos, voor de veiligheidsregio's de wettelijke basis gecreëerd. Daarnaast noemt hij de kwaliteitscriteria die van betekenis zijn, omdat de inspectie deze gebruikt als toetsingskader.

In de marge van het ‘grote’ debat drongen verschillende partijen erop aan dat gemeenteraden ook worden geïnformeerd over de prestaties van hun regio. Dat betekent dat zij straks ook de inspectierapporten toegezonden krijgen. Bos staat hier positief tegenover: “Het bestuur van de veiligheidsregio's is verlengd lokaal bestuur. Een

eindrapportage waarmee de dienst rapporteert in hoeverre de veiligheidsregio's voldoen aan de eisen uit het Besluit veiligheidsregio's. Wel stond al langere tijd vast dat veel regio's een forse inhaalslag hebben gemaakt. Maar ook dat er nog regio's zijn die achterlopen en dat het tempo waarin de verbeteringslag wordt gemaakt, onderling nogal uiteenloopt.

SPEERPUNTEN

De ‘rampenbestrijding op orde’ is onbetwist het belangrijkste onderwerp dat alle kolommen aangaat. Wat zijn daarnaast de speerpunten voor de afzonderlijke kolommen?

Voor de politie noemt Bos onmiddellijk de samenwerkingsafspraken die gemaakt zijn om de efficiency te verhogen. Het rapport over de grote automatiseringstrajecten – actueel ook vanwege de problemen die Noordoost-Nederland heeft met de computersystemen – komt in mei uit. Bos bestrijdt dat op dit moment ook op inspectieniveau teveel de nadruk wordt gelegd op bezuinigingen en efficiency bij de politie, waardoor de bevordering van de kwaliteit op de achtergrond dreigt te komen: “De hele operatie is er juist op gericht om de politie als organisatie beter te kunnen laten functioneren. Door landelijk meer samen te werken speel je middelen vrij. Dat klopt. Maar dat laat onverlet dat de politie de kwaliteit levert die de burgers van haar vragen.” Volgens hem blijkt uit de onderzoeksrange en -rapporten ook dat de inspectie breder toezicht houdt dan een eenzijdige gerichtheid op efficiency en geld.

Bij de brandweer denkt Bos in de eerste plaats aan regionalisering, aan kwaliteitseisen door het werken met prestatie-indicatoren en aan incidenten zoals grote ongevallen bij branden (waaronder recentelijk de dood van een brandweerman tijdens bluswerkzaamheden in Veendam), die om lering vragen. Veelbesproken onderwerpen als de opkomsttijden en de voertuigbezetting op de eerste wagen leveren voor de inspectie vooral toetsingskaders op.

Bij de geneeskundige hulpverlening bouwt de inspectie voort op het rapport van vorig jaar dat aangaf dat er op het GHOR-domein nog het nodige moet gebeuren. Bos: “We zijn benieuwd of de aanbevelingen nu goed en voldoende snel tot uitdrukking komen.”

De gemeentelijke kolom komt uitvoerig aan de orde in de eindrapportage van de RADAR-praktijktoetsen die overal in het land zijn gehouden. Vanuit de inspectie gezien vindt Bos het belangrijk dat er behalve in de veiligheidsregio's ook in het Veiligheidsberaad een coördinerend gemeentesecretaris is.

BEEN BIJTREKKEN

Wat de inspectie betreft is elke kolom even belangrijk. Maar als het om het ‘bijtrekken van een been’ gaat, het inhalen van een stukje achterstand om vervolgens synchroon op te

Gertjan Bos: “Onderzoek is geen doel op zich.”

trekken met de andere kolommen, gaat de grootste zorg van Bos uit naar de gemeentelijke kolom: “Met meer dan vierhonderd gemeenten hebben we met een groot aantal lokale overheden te maken. Daarnaast speelt ook de omvang van de organisatie om taken aan te kunnen. Veel kleinere gemeenten zullen in regionaal verband moeten samenwerken op kritische functies als piketdiensten.” Bos merkt wel dat een toenemend aantal gemeenten daar zicht op begint te krijgen: “Gelukkig zijn geluiden van ‘we zien wel hoe we dat oplossen als het zover is’ aan het verstommen.”

MOMENTOPNAME

Tenslotte een paar geluiden uit het veld over het werk van de IOOV. De eerste is dat inspectie een momentopname is; tegen de tijd dat het rapport uitkomt kan de wereld al weer veranderd zijn.

Bos reageert: “Ik reken het tot onze taak dat elk rapport dat wij maken op het moment van uitkomen actueel is en niet achter de feiten aanloopt. Daarom ben ik bezig om met het ministerie een protocol af te spreken voor een termijnstelling waarbinnen de beleidsconclusies volgen. Liggende die er op het afgesproken moment niet, dan wordt het rapport gewoon openbaar gemaakt.”

Je hoort ook dat de inspectie er maar een paar zaken uitpakt. Met RADAR moeten de regio's laten zien dat ze snel kunnen opschalen. Maar er zijn nog zoveel andere aspecten in hulpverleningsorganisaties...

Bos: “Dat klopt. Maar je kunt niet alles tegelijk. We zullen in de toekomst ook zeker naar andere facetten en thema's kijken. Dit zijn de criteria waar nu naar wordt gekeken. Je moet je wel enigszins beperken. Zowel voor onszelf, gegeven de capaciteit die wij hebben, als naar de regio's toe.”

IOOV in actie bij RADAR-oefening in Utrecht

Toegespitst op de veiligheidsregio's zei oud-minister Ter Horst dat de rampenbestrijding en crisisbeheersing begin dit jaar op orde moest zijn. Vervolgens was het aan de Inspectie OOV om de regio's door te lichten.

Bos ziet veiligheidsregio's meer als partners dan als onderzoeksobject: “Onderzoek is geen doel op zich. De inspectie draagt met onderzoek er aan bij dat veiligheidsregio's op orde komen. Wij schrijven op wat er goed gaat – en wat minder goed. Niet om veiligheidsregio's te diskwalificeren, maar om te kijken waar ze zich, ook

gemeente kan die verantwoordelijkheid alleen invullen als zij over deze informatie beschikt.” Wel is hij benieuwd hoe de gemeenteraden de informatie zullen gebruiken om hun betrokkenheid bij de eigen veiligheidsregio gestalte te geven. In ieder geval kan het niet zo zijn dat bij gebrek aan informatie deze democratische rol niet ingevuld kan worden, stelt hij.

INHAALSLAG

Een van de prioriteiten van het (niet-demissionaire) kabinet was dat de rampenbestrijding begin 2010 op orde zou zijn. Ten tijde van het interview kon het nieuwe hoofd van de inspectie niet vooruitlopen op de bevindingen uit de

Een netwerk met vele maatschappelijke partners

Brandweer over morgen

De brandweer verlegt haar grenzen van traditionalisme en behoudendheid. Twee jaar lang heeft de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) gewerkt aan op een visie voor een nieuw type brandweerorganisatie, *fit for the future*. Op 24 maart jl. werd die visie tijdens het symposium 'De brandweer over morgen' in het Haagse World Forum aan het land gepresenteerd. Nederland zal de komende jaren kennis maken met een nieuwe brandweerorganisatie. Van een gesloten repressieve dienst die hoofdzakelijk redt en blust naar een brede veiligheidsorganisatie met een netwerk van vele maatschappelijke partners.

Nieuwe partnerschappen tussen de brandweer en andere organisaties zijn onontbeerlijk om de brandveiligheid in de samenleving te waarborgen. De 'Strategische reis' die de NVBR de afgelopen twee jaar uitvoerde in opdracht van de Raad van Regionaal Commandanten, heeft dat duidelijk gemaakt. De samenleving wordt ingewikkelder, risico's complexer en de eisen die aan de brandweer worden gesteld in termen van techniek, kennis, vakbekwaamheid en paraatheid steeds hoger. Eisen waar de brandweer binnen haar huidige bedrijfsmodel niet meer aan kan voldoen. De knelpunten stapelen zich op en de kosten van de brandweezorg rijzen de pan uit, terwijl het aantal branden en brandslachtoffers nauwelijks afneemt.

Een nieuw bedrijfsmodel, waarin het voorkómen van incidenten belangrijker wordt dan het bestrijden, moet een oplossing brengen. Maar dat doel kan de brandweer niet alléén bereiken. Daarom nodigde de NVBR voor het symposium ook een brede vertegenwoordiging van publieke en private organisaties uit om de visie mee te delen. Een oproep om vanuit alle geleidingen van de samenleving mee te denken met het inrichten van brandweezorg en brandveiligheid van de toekomst.

MOEDIGE ZET

"De brandweer kan blussen wat ze wil, maar als we aan de voorkant geen maatregelen nemen om branden te voorkómen, zal de samenleving per saldo nooit brandveiliger worden", stelt voorzitter Thom de Graaf van het Veiligheidsberaad. "Meer inzetten op preventie en risicobeheersing betekent wel dat andere partijen een grotere rol gaan spelen. Zoals woningcorporaties en zorginstellingen, maar ook het bedrijfsleven, verzekeraars en architecten. Waar de brandweer een stap terug doet, zullen anderen een stap vooruit moeten zetten. En een brandveilige samenleving vraagt ook een grotere eigen verantwoordelijkheid van burgers en ondernemers."

De nieuwe visie is staatssecretaris Ank Bijleveld van BZK uit het hart gegrepen. Zij noemt het een 'moedige zet' van de brandweer

Caroline van de Wiel, voorzitter NVBR, in gesprek met dagvoorzitter Fons de Poel.

Thom de Graaf, voorzitter Veiligheidsberaad overhandigt het eerste exemplaar van het boek 'De brandweer over morgen', aan staatssecretaris Ank Bijleveld.

om voor zichzelf een nieuwe rol in de samenleving te definiëren. De Wet veiligheidsregio's biedt daarvoor volgens haar de gelegenheid.

"Die wet geeft u nieuwe ruimte. U wordt als regionale brandweer een grote speler waarmee rekening moet worden gehouden. Het getuigt van moed om het zwaartepunt van de brandweer te verleggen van een brandweer die afwacht, naar een brandweer die zijn klanten opzoekt en zich gaat bewegen in netwerken." Bijleveld ontving van Thom de Graaf het eerste exemplaar van de visie 'De brandweer over morgen' in boekvorm. Nu is het aan de brandweer, haar partners en de bestuurders om de visie gestalte te geven. Niet van vandaag op morgen, want omvorming van de huidige 'repressiebrandweer' tot een 'netwerkbrandweer' vraagt tijd.

COMMUNITY SAFETY

In de ontwikkeling van een brandveilige samenleving is *Community Safety* een veelbelovende strategie. De oorspronkelijk in het Engelse Liverpool bedachte brandveiligheidsaanpak is een netwerkbenadering bij uitstek. Brandweer, woningcorporaties, sociale diensten en andere maatschappelijke organisaties namen daar gezamenlijk de brandveiligheidsituatie in achterstandswijken op de korrel, omdat uit de statistieken blijkt dat juist onder sociaal kwetsbare bevolkingsgroepen veel slachtoffers vallen bij woningbranden. De succesvolle aanpak heeft inmiddels in tal van Nederlandse gemeenten navolging gekregen en in het toekomstig netwerkmodel van de brandweer zal die benadering nog gestructureerder vorm kunnen krijgen.

Thom de Graaf: "Sociale problematiek en brandveiligheid hangen nauw samen. Veel veiligheidswinst is daarom te boeken als de brandweer samen met lokale partners die al in de wijken actief zijn, achter de voordeuren gaat kijken om onveilige situaties op te sporen en mensen te adviseren en te ondersteunen bij het verbeteren van hun brandveiligheid. Het voordeel van de brandweer als 'sociaal controleur' is dat brandweertaken als neutraal worden beschouwd en een groot vertrouwen van de bevolking genieten. Uiteindelijk kan een brandveiligere woon- en werkomgeving ook leiden tot een meer gedifferentieerde brandweezorg, ook in de repressie. Als je in bepaalde wijken door brandpreventieve maatregelen de kans op brand sterk kan verkleinen en de zelfredzaamheid kan verbeteren, dan hoeft de brandweer minder vaak uit te rukken." //

Hans van der Vlist,
Secretaris-Generaal ministerie van VROM:
"Benut brandweerexpertise
voor productveiligheid"

Het ministerie van VROM en de brandweer hebben veel met elkaar te maken, met name op het gebied van de bouwregelgeving en gevaarlijke stoffen. Die raakvlakken maken van VROM een belangrijke partner aan de overheidskant bij het realiseren van een veilige samenleving. Hans van der Vlist, Secretaris-Generaal van het ministerie, vertelt welke uitdagingen hij ziet voor de brandweer en haar 'reisgenoten'.

"Wat mij erg aanspreekt in de visie is het voornemen om het brandveiligheidsbewustzijn bij burgers meer te stimuleren en daarbij samen te werken met andere instanties. Het is ook belangrijk dat de brandweer zijn expertise inzet om productontwikkelaars en fabrikanten te bewegen brandveiligere materialen op de markt te brengen. Door verschillen in regelgeving binnen Europa is het nu nog zo dat een in Engeland gekochte bank dankzij toepassing van brandvertragers zeer moeilijk brandbaar is, terwijl eenzelfde bank gekocht in Nederland binnen de kortste tijd in lichterlaaie staat en giftige rook verspreidt. Een dilemma op dit gebied is dat bepaalde brandvertragende stoffen vanwege hun schadelijkheid voor het milieu in Nederland niet zijn toegelaten. Dat spanningsveld kunnen we alleen oplossen door een dialoog tussen de betrokken partijen."

Peter Janssen,
portefeuillehouder brandveiligheid VNO-NCW:

"Brandweer en bedrijfsleven
delen zelfde belang"

"De beweging naar meer preventie is een goede zaak. Brandweer en bedrijfsleven delen hetzelfde belang; ook voor bedrijven is het belangrijk om hun brandveiligheid op een goede manier te regelen en uiteraard ligt daar een eigen verantwoordelijkheid voor de ondernemers. Ik vind wel dat de discussie nog teveel is geënt op techniek en bouwkundige aspecten, terwijl juist met gedragsverandering grote winst is te boeken. Daarom vind ik het positief dat de brandweer meer energie wil steken in het publieke veiligheidsbewustzijn. Tot slot moeten we het vraagstuk van brandveiligheid in het bedrijfsleven ook niet overdrijven. We moeten elkaar niet in de put praten omdat het allemaal zo slecht zou zijn. Per saldo is het aantal brandslachtoffers in bedrijven in Nederland twee keer zo laag als het gemiddelde in de EU."

Meer informatie over het symposium is te vinden op: www.nvbr.nl; hier is ook het boek 'De brandweer over morgen' te downloaden.

“Met minder mensen meer professionaliteit”

De ‘Drentse aanpak’ voor veiligheid

Drenthe is anders dan grootstedelijke regio’s in West- en Midden-Nederland. Dat besef is de drijfveer voor de bestuurders en het management in de Veiligheidsregio Drenthe om de inrichting van de crisisbeheersingsorganisatie op een ‘eigenzinnige’ manier aan te pakken. Een aanpak die past bij een regio met veel landelijk gebied en beperkte personele resources. De Drentse benadering laat zich in het kort vertalen als: met minder mensen méér kennis en professionaliteit leveren.

“Qua inwonertal en risico’s mag je Drenthe niet vergelijken met regio’s als Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond”, stelt Sicko Heldoorn, burgemeester van Assen en voorzitter van het regionaal veiligheidsbestuur. “Maar ook niet qua omvang van de regio. Daar moeten we rekening mee houden bij het inrichten van de veiligheidszorg. Regiospecifieke kenmerken vereisen regiospecifieke oplossingen. Dat ook een landelijke regio een stevige veiligheidsorganisatie nodig heeft, staat echter buiten kijf. Niet de omvang van scenario’s moet daarbij leidend zijn, maar het type taken dat we moeten uitvoeren. Neem als voorbeelden de mogelijke virusbesmetting van bezoekers in een dierenwinkel in Hoogeveen of een ogenschijnlijk alledaagse brand bij een scheepswerf in De Punt, waarbij drie brandweerlieden omkwamen. Ook bij dergelijke gebeurtenissen wordt van de betrokken crisisteams professionaliteit en daadkracht verwacht.”

STERKE POSITIE

Wat het Drentse model bijzonder maakt is de sterke positionering van de gemeenten in de veiligheidsregio. Drenthe is één van de weinige veiligheidsregio’s met een coördinerend gemeentesecretaris als voorzitter van de veiligheidsdirectie. Een functie die wordt

bekleed door Arjen Mewe, gemeentesecretaris van Emmen.

Mewe: “Ons model blijft dicht bij de gemeentelijke organisaties en zo hoort het in onze ogen ook. Tenslotte is de veiligheidsregio een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten. De Wet veiligheidsregio’s heeft immers bepaald dat brandweer en GHOR van de gemeenten zijn. Vanuit dit oogpunt beschouwen wij de gemeenten ook niet als een vierde uitvoerende kolom, maar als de verbindende kern voor alle onderdelen van de veiligheidsregio.”

Mewe heeft het mandaat om in de voorbereiding en uitvoering binnen de veiligheidsdirectie besluiten te nemen die de gemeentelijke processen in alle gemeenten raken. In crisissituaties kan hij waar nodig direct sturen op inzet en uitvoering van gemeentelijke processen. Via gestructureerd overleg waaraan alle gemeentesecretarissen deelnemen, wordt regionale eenduidigheid in de voorbereiding van de gemeentelijke processen gewaarborgd. In de uitvoering is de regio al flink op weg met het opbouwen van regionale pools voor de gemeentelijke crisisprocessen. Ook hier onderkent het bestuur de bijzondere positie van de landelijke regio Drenthe. Net als de operationele

kolommen hebben ook de gemeenten invullende draagkracht om zelfstandig een volledige parate crisisorganisatie in stand te houden.

BASISVEREISTEN

Het Besluit veiligheidsregio’s regelt aan welke basisvereisten de crisisbeheersingsorganisatie in de regio’s moet voldoen. Bestuur en directie van de Veiligheidsregio Drenthe bepleiten niet alleen meer ruimte voor regionaal maatwerk en afstemming van prestatie-eisen en zorgnormen op het risicobeeld, maar vooral ook op de mogelijkheden van de regio. Fred Heerink, regionaal commandant brandweer van de Hulpverleningsdienst Drenthe: “Het kost ons als regio ontzettend veel moeite om te voldoen aan de wettelijke basisvereisten. Dat heeft alles te maken met de beschikbare personele capaciteit waarmee we de beschreven functies moeten invullen. Organisatorisch en financieel is dat een te grote opgave. We onderzoeken daarom hoe we met alternatieve oplossingen toch een adequate crisisorganisatie kunnen realiseren. Bijvoorbeeld door de functies in de operationele crisisteams en beleidsteams op een andere manier in te vullen. Wat ons daarbij voor ogen staat is: met minder mensen minder functies vervullen, maar wel met een goed niveau van kennis, specialisatie, opleiding en training. We willen ons niet laten leiden door een opgelegde structuur die in deze dunbevolkte regio niet werkt, maar door de feitelijke mogelijkheden om een effectieve en efficiënte crisisorganisatie te bouwen.”

Het verkrijgen van draagvlak is voor Drenthe ook een argument om eigen oplossingen te zoeken voor het kwaliteits- en capaciteitsvraagstuk. Om die reden wordt de brandweezorg ook niet volgens één regionaal model georganiseerd, maar is er gekozen voor een differentiatie-model met drie districten. Omdat ieder district eigen kenmerken heeft qua risicobeeld, geografie en bevolking, bepalen de korpsen binnen die districten zelf wat de beste vorm van samenwerking is die bij dat district past. Bestuursvoorzitter Sicko Heldoorn en brandweercommandant Fred Heerink merken dat die aanpak de betrokkenheid en het draagvlak onder het lokale brandweerpersoneel sterk bevordert.

BRANDVEILIG DRENTHÉ

Ook wat betreft de zorgnormen hecht Drenthe sterk aan een eigen invulling, omdat in het grote landelijke gebied de achtminutennorm voor brandweezorg niet haalbaar is. Heerink: “De ambulancezorg, die een wettelijke aanrijtijd van 15 minuten heeft, scoort over het algemeen goed. Wij gaan er daarom van uit dat 15 minuten ook voor de brandweezorg haalbaar én betaalbaar is. Tegelijk investeren we in meer zelfredzaamheid en een groter veiligheidsbewustzijn bij burgers. Met dat doel zijn we vorig jaar het brandpreventieplan *Smokey* gestart. Een project waarbij we al in het basisonderwijs beginnen mensen kennis bij te brengen hoe ze de brandveiligheid in hun eigen woon- en werkomgeving kunnen verbeteren. De kernboodschap is uiteraard dat iedere woning een rookmelder zou moeten hebben. Dat stimuleren we met dit project.”

Smokey heeft zijn eigen beeldmerk, in de vorm van een gehelmde waakhond, waarmee de initiatiefnemers van het project de ‘aibaarheid’ van het thema brandveiligheid willen vergroten en het publiek op een toegankelijke manier willen aanspreken zelf verantwoordelijkheid te nemen. Heldoorn is trots op het project, dat begon in Assen, maar dat inmiddels over de hele regio wordt uitgerold: “Ook hier is de alternatieve aanpak van Drenthe zichtbaar. Als het niet mogelijk is om met meer investeringen in paraatheid en slagkracht winst te boeken in de basisbrandweezorg, moeten we het aan de voorkant aanpakken via preventie en verhoging van risicobewustzijn. Iedereen een rookmelder in huis en mensen brandveilig gedrag aanleren en helpen de woning brandveilig in te richten. Op die manier slaan overheid en samenleving de handen ineen en kunnen we wellicht veel effectiever winst boeken op brandveiligheid.”

Van links naar rechts: Gemeentesecretaris Arjen Mewe, regionaal brandweercommandant Fred Heerink en burgemeester Sicko Heldoorn.

VEILIGHEIDSREGIO IN OPBOUW

Anticiperen op RADAR

In september 2009 werd de Veiligheidsregio Drenthe door de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid onderworpen aan een RADAR-toets (Rampenbestrijdings doorlichtings arrangement). Het eindrapport van de inspectie was nogal kritisch van toon, omdat tijdens de crisissimulatie meerdere tekortkomingen werden geconstateerd. Onder andere de verwerking van meldingen door de meldkamer brandweer, de alarmering en opschaling en de informatie-uitwisseling bleken zwakke schakels. Overigens had de regio tijdens de simulatie ook met technische tegenslag te kampen, waardoor de uitkomsten van de toets werden vertekend.

“Op onderdelen herkenden we ons in het rapport”, vertelt bestuursvoorzitter Sicko Heldoorn. “We hadden na de oefening zelf ook al de perceptie dat een aantal zaken niet goed was gegaan. Vooruitlopend op het rapport hebben we daarom intern al de nodige onderzoeken

uitgezet. Op het moment dat het rapport uitkwam, hadden we al een verbeterplan gereed liggen, waarmee we vervolgens direct aan de slag konden. We konden in de verantwoording naar de gemeenteraden aantonen dat we het verbeteren van onze prestaties voortvarend ter hand gingen nemen.”

Regionaal brandweercommandant Fred Heerink vult aan: “De RADAR-toets was een bevestiging van wat we deels al wisten, namelijk dat onze organisatie als gevolg van de regionale kenmerken van Drenthe knelpunten kent. Ook bij verschillende incidenten in de praktijk waren die al aan het licht gekomen. Het inspectierapport sterkt ons in onze conclusie dat we op een creatieve manier moeten werken aan het invullen van onze crisisorganisatie. Niet met méér mensen, maar wel met beter opgeleide en getrainde mensen op de belangrijkste kritische functies. Daar werken we op alle niveaus hard aan.”

"Iedere crisis heeft strafrechtelijke componenten"

De veiligheidsregio en het OM: kritisch evenwicht in belangen

De werelden van de veiligheidsregio's en het Openbaar Ministerie (OM) lijken soms ver van elkaar af te staan. De officier van justitie heeft immers andere belangen dan de hulpverlening. Goed wederzijds begrip voor elkaars belangen helpt het OM en de veiligheidspartners om evenwicht in die belangen te vinden, als basis voor soepele samenwerking in de praktijk. Hoofdofficier van justitie Gerrit van der Burg van het arrondissementsparket 's-Hertogenbosch vertelt hoe hij aankijkt tegen samenwerking met de veiligheidsregio.

"Er bestaat geen misverstand over dat bij een ramp of calamiteit de redding van slachtoffers vóór gaat, maar iedere crisis heeft strafrechtelijke aspecten. Na de reddingsfase is er een kantelmoment en wordt een incidentterrein een 'plaats delict'. Vanaf dat moment is niet de commandant van de brandweer of de GHOR de baas, maar het hoofd van het OM. Dan komt het erop aan dat we goede afspraken maken met alle betrokken diensten over hoe we die plaats delict zo goed mogelijk kunnen conserveren, vanuit het belang van sporenonderzoek. Dat gaat doorgaans heel goed, maar er is een onvermijdelijk

spanningsveld tussen het opsporingsbelang en andere maatschappelijke belangen."

ZEDENZAAK

Dat spanningsveld werd zichtbaar in juni 2009, toen 's-Hertogenbosch en omstreken wekenlang in de ban waren van een grote zedenzaak. Een badmeester werd verdacht van misbruik van tientallen kinderen in meerdere zwembaden. Een typische strafzaak, maar toch waren de gebeurtenissen voor gemeenten en de GHOR aanleiding om gebruik te maken van de regionale opschalingsstructuur van de veiligheids-

regio. Van der Burg nam zitting in het regionaal beleidsteam.

"Een op het eerste gezicht merkwaardig verloop van de zaak", vervolgt Van der Burg. "Gewoonlijk heb je eerst een calamiteit met maatschappelijke onrust en volgt daarop een strafrechtelijk onderzoek. In dit geval was het juist andersom. De opschaling naar het regionale coördinatieniveau GRIP-4 was in mijn ogen een goede beslissing van Rombouts, de burgemeester van 's-Hertogenbosch. Het vermoeden rees al snel dat de verdachte in meerdere gemeenten slachtoffers zou hebben kunnen gemaakt. Door gebruik te maken van de coördinatiestructuur van de veiligheidsregio konden we bestuurlijk sneller knopen doorhakken over de te volgen strategie voor het informeren van mogelijke slachtoffers en hun ouders, het voorkomen van maatschappelijke onrust, het organiseren van de psychosociale nazorg en de informatie naar de media. Eén lijn voor alle betrokken gemeenten."

Bij deze zaak was volgens Van der Burg nadrukkelijk sprake van een spanningsveld, vooral op het gebied van voorlichten en informeren. "Vanuit het strafrecht gezien is het uitgangspunt dat vanwege het onderzoeksbelang zo min mogelijk informatie over de zaak naar buiten wordt gebracht. Bij de Bossche zwembadzaak vroeg het belang van de slachtoffers en het kanaliseren van maatschappelijke onrust echter ook om het maximaal informeren van de samenleving."

ROLVASTHEID

Van der Burg neemt als adviseur deel aan de bestuursvergaderingen van de Veiligheidsregio Brabant-Noord. "Het Veiligheidsbestuur en het Regionaal College van de politie zijn volledig geïntegreerd en vergaderen op één moment met één gezamenlijke agenda. Regelmatig komen raakvlakken tussen het OM en de andere partners aan de orde. Zo maken we bijvoorbeeld afspraken over tolerantiegrenzen bij grote evenementen en over het te volgen beleid om plunderingen ten tijde van grootschalige rampen en evacuaties te voorkomen. Ook neemt het OM jaarlijks enkele keren deel aan multidisciplinaire oefeningen van de Veiligheidsregio Brabant-Noord, op het niveau GRIP-3 of GRIP-4.

De veiligheidsregio's zijn primair opgericht om de samenwerking tussen brandweer, politie, GHOR en gemeenten te bevorderen. Maar het samenwerkingsverband is veel breder dan deze vier kolommen. Ook waterschappen, defensie, justitie en vitale sectoren werken in crisissituaties samen met de veiligheidsregio's. In deze rubriek wordt per uitgave een van de samenwerkingspartners belicht.

Van der Burg: "Spanningsveld tussen opsporingsbelang en maatschappelijke belangen onvermijdelijk."

Gerrit van der Burg benadrukt dat samenwerken begint met het kennen van elkaars werelden. Gezamenlijk oefenen is hiervoor essentieel. Een van de meest wezenlijke aspecten bij die oefeningen is het waarborgen van de rolvastheid van de crisispartners en het voorkomen van vermenging van verantwoordelijkheden. "Dat luistert met name bij het OM nogal nauw. De wet kent immers wel specifieke bevoegdheden toe aan de driehoek*, maar niet aan de vijfhoek**. Een gedeelde 'multi'-verantwoordelijkheid kent ons strafrechtstelsel niet. De driehoek zal dus altijd eigenstandige verantwoordelijkheden houden náást een gemeentelijk of regionaal beleidsteam." //

* Driehoek, wettelijke vertegenwoordiging bestaande uit burgemeester, politiefchef en officier van justitie.

** Vijfhoek, waarbij het driehoekoverleg wordt uitgebreid met de regionaal brandweercommandant en de directeur GHOR.

Han Moraal, lid College van procureurs-generaal:

"Het OM is een natuurlijke partner van de veiligheidsregio's"

De Wet veiligheidsregio's kent aan de hoofdofficiëren van justitie een positie toe als adviserend lid in het algemeen bestuur van de veiligheidsregio's. Een prima positie, vindt procureur-generaal Han Moraal. Binnen het College van procureurs-generaal is hij portefeuillehouder crisisbeheersing. Moraal vindt wel dat het OM in crisisbeheersingsland soms ten onrechte een 'externe' samenwerkingspartner wordt genoemd.

Crisissituaties waarbij het Openbaar Ministerie altijd leidend is, zijn vooral gijzelingen en aanslagen. Moraal verwijst ter illustratie naar de inval in een woning in het Haagse Laakkwartier in 2004, in het kader van het terrorisme-onderzoek naar de Hofstadgroep. "Een gespannen situatie die een veiligheidsrisico vormde voor de buurt", licht hij toe. "Alle hulpverleningsdiensten stonden in de omgeving stand-by en woningen in de omgeving werden geëvacueerd. Voor alle betrokken diensten was het volledig geaccepteerd dat wij daar in de lead waren. Dit incident was ook van meet af aan een 'strafrechtelijke crisis', maar dat is niet altijd zo helder. Iedere gebeurtenis is anders en een situatie kan ook snel veranderen. Er is dan ook geen landelijke uniforme richtlijn waarin is vastgelegd op welk moment het OM de leidende rol op de plaats delict overneemt. Dat moment moet per geval in samenspraak met de andere veiligheidspartners worden bekeken."

De officier van justitie heeft in veel regio's inmiddels een vaste plek in het beleidsteam verworven. Toch signaleert Han Moraal soms nog wel enige koudwatervrees bij bestuurders, die niet altijd precies weten wat die officier komt doen. "Ook als hij geen of een beperkte primaire verantwoordelijkheid heeft, kan de officier van justitie een nuttige adviesfunctie vervullen binnen het beleidsteam, door de andere leden reflectie te geven op hun overwegingen en beslissingen. Voor de samenhang tussen alle partners vind ik het belangrijk dat het OM vanaf opschalingsniveau GRIP-3 vertegenwoordigd is in het beleidsteam. In veel gevallen is bij zo'n opschaling toch wel sprake van een gebeurtenis met opsporingsaspecten. Ik merk dat het OM op steeds meer plaatsen als een vanzelfsprekende partner wordt gezien. Maar we moeten energie blijven steken in de onderlinge contacten en gezamenlijk oefenen. Dat geeft wel druk op de agenda's en de personele capaciteit. Maar als we serieus genomen willen worden, moeten we ook in die samenwerking willen investeren." //

Han Moraal: "OM is volstrekt natuurlijke samenwerkingspartner."

"Dat is niet mijn perceptie. Het OM is een volstrekt natuurlijke samenwerkingspartner van de veiligheidsregio's. In de crisisbeheersing heeft het OM immers zijn eigen vast omschreven taken. Maar onze rol wisselt wel, afhankelijk van het type crisis. De ene keer spelen we de eerste viool, een volgende keer bewegen we ons meer op de achtergrond, als sprake is van een crisis met een minder zwaar opsporingsbelang."

'Hard werken aan balans tussen gebruikers, organisatie en techniek'

Voor C2000 –het communicatienetwerk voor hulpverleningsdiensten- was 2009 het jaar van de waarheid. Na een aantal jaren van operationeel gebruik werd het systeem tot in zijn 'haarvaten' beproefd tijdens drie grote incidenten (Poldercrash, aanslag Apeldoorn en rellen Hoek van Holland). "C2000 doet het niet" was een veel gehoorde klacht. Gebruikers verloren hun vertrouwen in het systeem. In opdracht van de minister van BZK onderzocht een expertgroep onder leiding van Don Berghuijs, algemeen directeur Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond het functioneren van C2000. Eind 2009 heeft de expertgroep zijn rapport met bevindingen en aanbevelingen aangeboden aan de minister van BZK.

Eindconclusie van het rapport was dat C2000 een goed communicatiesysteem is, maar dat de balans tussen techniek, organisatie en gebruikers bijzondere aandacht vereist. Minister Ter Horst onderschreef in een brief aan de Tweede Kamer voor een groot deel de conclusies en aanbevelingen en kondigde verschillende verbetertrajecten aan. Een aantal van die verbetertrajecten zal uitgevoerd worden onder verantwoordelijkheid van het veld. De minister heeft het Veiligheidsberaad verzocht de bestaande procedures en afspraken over C2000 kritisch tegen het licht te houden en indien noodzakelijk aan te passen. Ook vroeg ze het Veiligheidsberaad meer aandacht te geven aan het structureel opleiden en oefenen, met name in situaties van opschaling bij grote incidenten. Onder verantwoordelijkheid van BZK wordt versneld gewerkt aan het bijplaatsen van extra masten zodat de dekkinggraad buitenshuis

verder zal toenemen.

Tijdens een rondetafelgesprek in november 2009 in de Tweede Kamer werd duidelijk dat het gebruikersveld verder wil met C2000. Terug gaan naar analoge netwerken is geen optie. Ook is duidelijk geworden dat netwerken als C2000, gebaseerd op de Tetra-standaard, het beste alternatief zijn voor communicatie tussen hulpverleners. Dit is door meerdere onderzoeken bevestigd. Het feit dat andere landen (waaronder Engeland, België en de Scandinavische landen) ook Tetranetwerken gebruiken of hier toe overgaan (Duitsland), versterkt die conclusie.

WERKCONGRES

In internationaal verband wordt regelmatig overleg gevoerd tussen vertegenwoordigers van landen die Tetranetwerken gebruiken ten behoeve van de communicatie van de

hulpverleningsdiensten. Zo werd in februari jl. een werkcongres gehouden in Brussel, waar Nederlandse hulpverleningsdiensten hun ervaringen met C2000 uitwisselden met buitenlandse collega's. Daarbij kwam naar voren dat met het landelijk standaardiseren van werkprocessen en procedures veel winst te behalen is. Ook is duidelijk geworden dat er structureel meer aandacht moet komen voor opleiden en oefenen, vooral toegespitst op

situaties van crises en rampen. Nog dit voorjaar zullen de verschillende verbetertrajecten die zijn voorgesteld door de expertgroep C2000 formeel van start gaan. Een goede afstemming tussen de strategisch beheerder BZK en het veld, vertegenwoordigd door het Veiligheidsberaad, is daarbij van groot belang. //

Voor meer informatie, zie: www.bzk.nl

Aanbesteding ambulancezorg van tafel

Minister Klink van Volksgezondheid ziet definitief af van marktwerking in de ambulancezorg. Het idee was lange tijd om de vergunningverlening aan de regionale ambulancevoorzieningen in de veiligheidsregio's via een aanbesteding te laten verlopen. Een zwaarwegend advies van het regionaal veiligheidsbestuur over de vergunning blijft noodzakelijk.

In een brief aan de Tweede Kamer van 8 maart jl. stelt de demissionaire minister nu dat niet langer sprake zal zijn van een open procedure waarbij iedereen kan meedingen naar een

vergunning. Een belangrijk argument is volgens hem dat ambulancezorg zich toch minder goed leent voor marktwerking. "Ambulancezorg is onderdeel van de keten van acute zorg en kenmerkend voor de acute zorg is dat deze altijd – dus 7 x 24 uur – en snel beschikbaar moet zijn. Continuïteit en kwaliteit van zorg mogen nimmer in gevaar komen", aldus de minister.

Door zijn jongste besluit kan, anders dan eerder de bedoeling was, bij de start van de vergunningverlening niet iedereen een aanvraag indienen. Dat is voorbehouden aan de zittende vervoerder. Als er in een regio meerdere

vervoerders zijn, moeten ze als samenwerkingsverband een aanvraag indienen. Lukt het hen niet daarvoor een rechtspersoon op te richten, dan zal VWS dat zelf doen.

Een andere belangrijke verandering is dat het oorspronkelijke voorstel de plicht bevatte tot periodieke aanbesteding van vergunningen. Onder periodiek werd 'voor vier jaar' verstaan. Die bepaling is nu vervallen. Vergunningen worden in principe voor onbepaalde tijd afgegeven.

PRIKKELS

Klink hoopte met de invoering van marktwerking een flinke kostenbesparing te realiseren. Om toch nog 'prikkel' aan te brengen, wil Klink de vergunninghouders voortaan met elkaar vergelijken op kwaliteit en doelmatigheid. Ook wil hij een systeem van prestatiebekostiging invoeren en de sector met ingang van 1 januari 2011 een efficiencytaakstelling opleggen die oploopt tot tien procent in 2013. Intussen hebben de minister en Ambulancezorg Nederland (AZN) een convenant afgesloten waarin afspraken worden gemaakt over deze onderwerpen.

Het systeem om per veiligheidsregio een vergunning te verlenen was een van de vernieuwingen in de nieuwe Wet ambulancezorg die in december 2008 is aangenomen door de Eerste Kamer. Krachtens de nieuwe wet krijgen zorgverzekeraars een centrale rol. VWS gaat vergunningen afgeven met een zwaarwegend advies van de zorgverzekeraars en het regionale GHOR-bestuur (na inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's wordt dat het regionale veiligheidsbestuur). Het per veiligheidsregio organiseren van de ambulancezorg moet tot meer helderheid leiden in de aansturing en verantwoordelijkheden. //

PERSONALIA

15 maart jl. is mevrouw **J.A. van den Berg** benoemd tot korpschef van het regionale politiekorps Kennemerland. Zij was directeur Opsporing en Informatie bij het regionale politiekorps Haaglanden.

Mr. B.B. Schneiders, burgemeester van Haarlem en lid van het DB Veiligheidsberaad, is de nieuwe voorzitter van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB). De algemene ledenvergadering van het NGB koos Schneiders als opvolger van R.J.G. Bandell die 1 februari jl. stopte als burgemeester van Dordrecht.

De heer **A.A.M. Brok**, burgemeester van Dordrecht, is de nieuwe voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Hiervoor was Brok burgemeester van Sneek.

De heer **Rob Brons** nam 2 februari jl. afscheid van de Veiligheidsregio Haaglanden. Hij vervulde hier de functie van commandant Regionale Brandweer. Per 1 maart 2010 is Brons de nieuwe voorzitter van de raad van bestuur van De Haagse Hogeschool.

GHOR Zeeland en GGD Zeeland hebben een nieuwe directeur: **Ronald de Meij**. De Meij gaat in Zeeland aan de slag als directeur Publieke Gezondheid. Gezondheidswetenschapper de Meij heeft een lange en brede ervaring in de gezondheidszorg.

Burgemeester van Amstelveen de heer **J.H.C. van Zanen** is per direct aangesteld als voorzitter van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland in verband met het vertrek van Job Cohen, burgemeester van Amsterdam.

Landelijke invoering NL-Alert van start

In Nederland zijn verschillende alarm-systemen via de mobiel in gebruik of in ontwikkeling. Nieuw is NL-Alert en Burgernet. Andere reeds bestaande alarm-systemen zijn Amber Alert (opsporingsberichten vermiste kinderen), sms-alert en WAS systeem (waarschuwingssystem). NL-Alert, Burgernet en Amber Alert zijn sms-diensten.

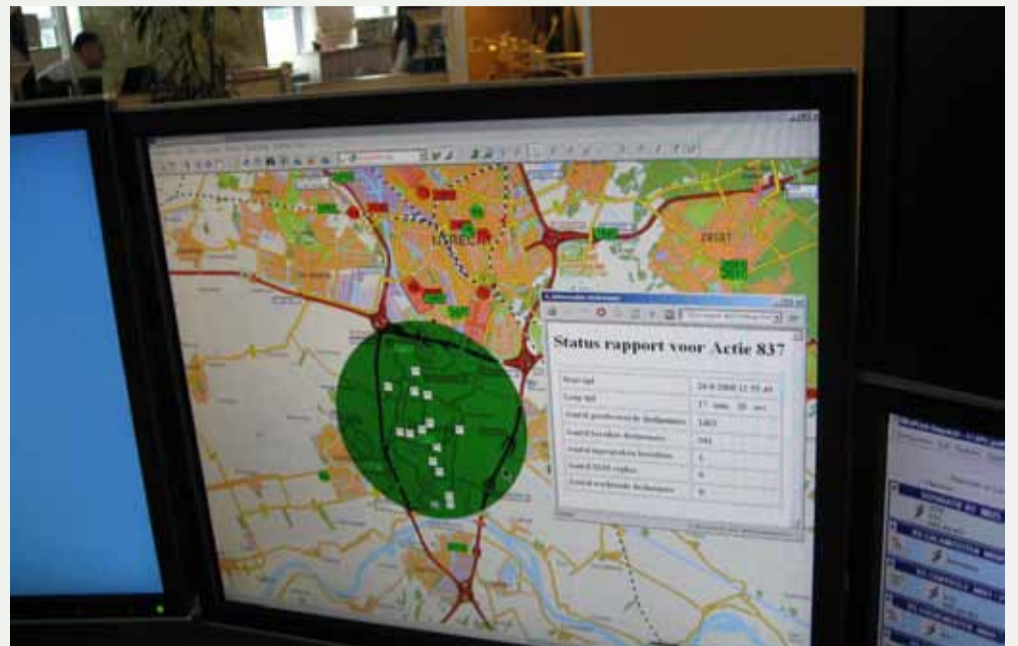
Nederland krijgt een nieuw waarschuwingssysteem naast het bestaande sirenestelsel. NL-Alert is een telefonisch alarmeringssysteem, dat werkt via de *Cell Broadcast* techniek. Met deze techniek kan vanuit de meldkamer een tekstbericht worden verstuurd naar een of meerdere zendmasten van alle mobiele telefonienetwerken. Alle mobiele telefoons die aanstaan en zich binnen het bereik van een geselecteerde zendmast bevinden, kunnen het bericht ontvangen. Met NL-Alert heeft de overheid een krachtig modern medium in handen om burgers bij gevaar snel en gericht te informeren. De invoering van het systeem is inmiddels van start gegaan. Op 1 januari 2011 moet NL-Alert landelijk zijn uitgerold en kunnen de landelijke crisiscoördinatiecentra en alle veiligheidsregio's er gebruik van maken.

"Nederland loopt met dit project voorop in Europa", stelt Willem Voogt, kwartiermaker nieuwe markten bij Logius, de dienst digitale overheid van het ministerie van BZK. "Veel landen hebben plannen voor de invoering van de *Cell Broadcast* technologie, maar Nederland is het eerste land dat de techniek ook daadwerkelijk op grote schaal invoert."

moet in eerste instantie door gebruikers zelf worden ingesteld op de mobiele telefoon. Met de drie operators zijn afspraken gemaakt om dit bij nieuw uit te geven toestellen zo snel mogelijk als fabrieksinstelling in te voeren. Een communicatiecampagne zal nodig zijn om burgers te informeren over de nieuwe alarmeringsmogelijkheid bij dreigingen of rampen.

Die invoering is wel een complexe operatie. In de drie grote landelijke mobiele netwerken van KPN, Vodafone en T-Mobile moet de *Cell Broadcast* techniek worden ingebouwd. De mogelijkheid om *Cell Broadcast* berichten te ontvangen

FINESSES
Maar voor het zover is, zal de overheid achter de schermen eerst zelf alles tot in de finesses moeten hebben geregeld. Willem Voogt: "De meldkamers van de veiligheidsregio's worden

Cirkel Burgernetactiegebied tijdens test.

Burgernet succesvol

Het ministerie van BZK stelt vier miljoen euro beschikbaar voor de landelijke invoering van 'Burgernet', een concept waarbij burgers een actieve bijdrage leveren aan de veiligheid in hun omgeving. Burgers die deel uit maken van Burgernet, kunnen door de politie via spraak- of sms-berichten op mobiele of vaste telefoons worden benaderd om uit te kijken naar bijvoorbeeld verdachte of vermiste personen.

Tussen november 2008 en mei 2009 werd in vijf politieregio's een proef gehouden met Burgernet. De deelnemende gemeenten in die regio's hebben Burgernet verwerkt in hun lokale integrale veiligheidsbeleid, als een concrete vorm van burgerparticipatie. De resultaten waren bijzonder positief. Het systeem is in de proefperiode in de deelnemende regio's circa 200 keer ingezet. In zo'n tien procent van de acties heeft informatie van Burgernetdeelnemers daadwerkelijk geleid tot aanhouding van verdachten of het terugvinden van een vermist persoon. In 2010 en 2011 wordt Burgernet ingevoerd bij alle regionale politiekorpsen en in tenminste vijftig gemeenten. Na 2011 kunnen nog meer gemeenten zich bij Burgernet aansluiten.

voorzien van werkstations om de berichten te verzenden, centralisten worden opgeleid en wij zullen berichtstructuren en standaardboodschappen ontwikkelen. En behalve het publiek zullen ook bestuurders en de organisaties van de veiligheidsregio's grondig worden geïnformeerd. Kortom: technisch en organisatorisch dient er nog heel wat te worden geregeld. De kosten voor de invoering van NL-Alert worden betaald door het ministerie van BZK. De veiligheidsregio's worden dus niet met hoge kosten geconfronteerd."

waardoor hun zelfredzaamheid wordt bevorderd", vervolgt Voogt. "Ze krijgen immers direct bij de alarmering een handelingsperspectief mee. Een tweede groot voordeel van NL-Alert is dat heel gericht kan worden gealarmeerd, van landelijk niveau tot op wijkniveau."

INFORMATIEBEHOEFTE

De nieuwe technologie speelt in op de veranderende informatiebehoefte van burgers, ook in tijden van crisis. Op 1 januari 2011 zijn de basisfunctionaliteiten van NL-Alert beschikbaar. In een later stadium zal het systeem verder worden doorontwikkeld, waarbij ook de gerichte alarmering van verminderd zelfredzamen en mensen met visuele handicap aandacht krijgt. Het ministerie van BZK studeert ook nog op de mogelijkheid om in de nabije toekomst NL-Alert en andere nu nog afzonderlijke alarmeringssystemen, zoals Burgernet en Amber Alert meer met elkaar in samenhang te brengen. //

NL-Alert heeft grote pluspunten. In de eerste plaats gaan alarmeren, alerteren en informeren hand in hand. Bij alarm via de sirene moeten mensen eerst radio of TV inschakelen om informatie over de calamiteit of dreiging te ontvangen. Bij NL-Alert wordt direct een tekstbericht meegezonden over de aard van het alarm, met een boodschap over welke respons van de burgers wordt verwacht. "Burgers kunnen dus veel sneller worden geïnformeerd,

18 partijen ondertekenen samenwerking IJsselmeergebied

Een primeur in Nederland: maar liefst 18 partijen, waaronder zeven veiligheidsregio's, ondertekenden half februari een overeenkomst om intensief samen te werken bij de voorbereiding op eventuele incidenten. De 18 partijen vormen samen de SAMIJ: Samenwerkingsregeling incidentbestrijding IJsselmeergebied.

De veiligheidsregio's in en rondom het IJsselmeergebied hebben veel te maken met water. Op dit water kan van alles gebeuren, zoals aanvaringen, verontreinigingen van het oppervlaktewater, branden en explosies en ecologische incidenten. Bij de incidentbestrijding zijn veel verschillende partijen betrokken. Dit zijn landelijk, regionaal en lokaal georganiseerde partijen. Binnen SAMIJ werken hulpdiensten samen in de voorbereiding op eventuele incidenten. In de periode 2007-2009 zijn landelijke normen en organisatievoorstellen vastgesteld voor de incidentbestrijding op het water in het landelijke project Waterrand. De ondertekening is een primeur in Nederland. Voor het eerst zijn er namelijk

gelijktijdig afspraken gemaakt tussen de zeven veiligheidsregio's, Rijkswaterstaat, Kustwacht, Korps Landelijke Politiediensten, KNRM, Reddingsbrigade Nederland en zes waterschappen over de bestrijding van incidenten op het water.

WATERFUNCTIONARIS

Veiligheidsregio Flevoland heeft echter nog een primeur. Om het proces van voorbereiding en implementatie van de incidentbestrijding op het water in het IJsselmeergebied verder vorm te geven stelde de regio een waterfunctionaris aan. Han van Dijk, tevens secretaris van SAMIJ, vervult vanaf 1 januari 2010 deze functie. Van Dijk ervaart zijn functie als een mengeling van erg leuk en zeer uitdagend. "De uitdaging zit vooral in het stroomlijnen van het proces. Ik voel me aanjager, maar ook regisseur. Veel veiligheidsregio's zijn nog in ontwikkeling. En tegelijkertijd moet ook SAMIJ verder vorm worden gegeven. We hebben ons voor dit jaar twee doelen gesteld. Allereerst het opleiden en trainen van een aantal cruciale functies in de meldkamer en bij

Han van Dijk: aanjager en regisseur.

de officieren van dienst in verschillende functies, zowel water als land. Het tweede doel voor 2010 is het actualiseren van het huidige dekkingsplan. Waarbij we ons in eerste instantie richten op de zeven meldkamers in ons gebied."

SAMIJ kent zowel een bestuurlijke als een operationele opbouw. Het bestuur bestaat uit burgemeesters (vanuit de veiligheidsregio's), de Hoofdingenieur directeur van Rijkswaterstaat, de directeur Kustwacht en een dijkgraaf namens de waterschappen. Han van Dijk is de verbindende schakel tussen het bestuur en de operationele werkgroep, die onder leiding van regionaal commandant, Gerrit Spruyt, invulling geeft aan de uitvoering van de overeenkomst. In de werkgroep zijn alle disciplines vertegenwoordigd. //

Meer informatie over SAMIJ en de samenwerkende partners is te vinden op: www.samij-regeling.nl

Expertmeeting over de do's en don'ts van risico- en crisiscommunicatie

“Ik zeg het maar direct: dit is mijn coming out. Als burger ben ik eigenlijk een regelrechte ramp: ben zeer eigenwijs, weet goed wat ik wil en denk daar ook naar te handelen. En vermoedelijk ben ik hierin niet de enige. Maar als er wat is, wil ik wel direct weten van de overheid wat er moet gebeuren en wat ik moet doen.”

Dagvoorzitter Erik den Hoedt, directeur Communicatie en Informatie bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), zat met deze uitspraak meteen op de goede golf lengte met de zaal. Want inderdaad: hoe bereik je dat burgers bij een crisis of ramp de dingen doen die je vanuit jouw overheidsfunctie communiceert? Wat zijn de feiten en fabels, en wat zijn de do's en don'ts? Antwoorden op deze vragen werden gegeven op de drukbezochte expertmeeting Risico- en Crisiscommunicatie op 17 maart jl. in Arnhem. Het Veiligheidsberaad organiseerde de bijeenkomst in nauwe samenwerking met het cluster Risico- en Crisiscommunicatie van het Nationaal Crisiscentrum (NCC).

WETGEVING

Tijdens het plenaire gedeelte gaf Niek Mestrum, senior beleidsmedewerker bij het ministerie van BZK, een korte cursus wetgeving voor niet-juristen over de Wet veiligheidsregio's. Want: wat staat er eigenlijk in over risico- en crisiscommunicatie en wat verandert er als de nieuwe wet in werking treedt? Na de feiten was het tijd voor de mythes. Manon Ostendorf, communicatieadviseur bij het NCC, zette helder uiteen hoe mythes in de samenleving ontstaan en hoe je daar als communicatieadviseur op kan reageren. Zij maakte hierbij gebruik van de uitkomsten van bestaande onderzoeken en van het onderzoek dat het NCC uitvoerde. De resultaten van dit onderzoek worden eerdaags openbaar gemaakt.

TWITTEREN

Na het plenaire gedeelte konden de deelnemers kiezen uit vier workshops over risico- en crisiscommunicatie: 'Riskgame', 'Model risicocommunicatie', 'Kruip in de huid van de inspecteur' en 'De

Niek Mestrum in interactie met de zaal bij zijn korte cursus voor niet-juristen. "Wat staat er waar en waarom"

middelenmix: Weg met het persbericht. Deze laatste workshop, ging over de inzet van social media zoals Twitter en Youtube tijdens rampen en crises en hoe communicatieadviseurs hiermee om kunnen gaan. Bijzonder was dat er tijdens deze workshop al live 'getwitterd' werd, waardoor meteen tastbaar én zichtbaar werd hoe snel deze vorm van nieuwsgaring werkt en welke input dit kan hebben op de beeldvorming.

“Houd in elk geval rekening met het feit dat je minder grip en regie hebt,” aldus de inleiders, “omdat het nieuws buiten het gemeentehuis zo hard rondgaat dat je hooguit nieuws dat klopt kunt bevestigen en geruchten kunt ontkrachten. Maar volledige communicatieregie is fictie. Met dit in je achterhoofd kun je je bestuurder beter van advies voorzien. Denk na over de kernboodschap: wat is er gebeurd en wat betekent dat (duiding)? Wat doet de overheid? Wat moet u doen of laten? Waar vindt u meer informatie?” Het accent ligt voor burgemeesters bij crises vooral op het duiden van een situatie. Door de snelheid van sociale media wordt een persbericht op een andere wijze gebruikt. Persberichten die eerst langs het beleidsteam moeten ter controle, worden daarmee vaak oud nieuws. Andere suggesties die de inleiders aan de zaal meegaven waren: denk eens na over een (social)mediawatcher en een informatiespecialist, en zorg dat je mandaat krijgt over bepaalde

Hoogleraar Bert Pol, lector Overheidscommunicatie aan de Hogeschool Utrecht en venoot van Tabula Rasa daagt tijdens zijn lezing de toehoorders uit met een aantal prikkelende uitspraken over het menselijk gedrag.

communicatiemiddelen. Zorg zelf voor informatie via bijvoorbeeld sites als Twitter, Hyves, Geenstijl en Wieowie. //

Voor het volledige verslag en de presentaties zie: www.expertmeetings-veiligheidsregio.nl

Risicocommunicatie, hoe verpakken we de boodschap?

Effectieve risicocommunicatie vraagt om een aanpak die de boodschap dichtbij de burger brengt. In Groningen en Zeeland hebben de communicatie-experts dat goed begrepen. De 23 Groningse gemeenten, de Hulpverleningsdienst Groningen, de provincie en de waterschappen hielden in februari jl. samen een publiekscampagne met als titel: 'Je hebt meer in huis dan je denkt'. Communicatieadviseur Maarten van Wieringen van de Hulpverleningsdienst Groningen: “De campagne was een vervolg op de uitgifte van de 'Risicowijzer' in 2008, waarmee we de Groninger burgers wilden stimuleren om zich adequaat voor te bereiden op crisissituaties. In de praktijk blijkt dat mensen al veel basisvoorzieningen voor een noodpakket in huis hebben, zoals kaarsen, dekens of een zaklamp. We hebben gekozen voor een positieve benadering, waarbij we mensen stimuleren om in eigen huis te kijken wat ze al hebben en de ontbrekende onderdelen van het noodpakket alsnog aan te schaffen. De campagne is goed ontvangen. Uit een effectmeting bleek dat een kwart van de mensen die zich de campagne kon herinneren daadwerkelijk het noodpakket had aangevuld.”

De Zeeuwse gemeenten en de Veiligheidsregio Zeeland hebben in maart jl. een risicowijzer gepresenteerd en

verspreid onder alle Zeeuwse huishoudens. Zeeland koos voor een publieke presentatie tijdens een ontruimingsoefening op een basisschool in Terneuzen. Daniel Rouw, voorzitter van de communicatiewerkgroep van Zeeuwse gemeenten: “We beschouwen de jeugd als een belangrijke doelgroep voor risicocommunicatie. Jong geleerd, oud gedaan, is het motto. Via de scholen hopen we de huis-aan-huis verspreide risicowijzer thuis bespreekbaar te maken, zodat men aan de slag gaat om zich op mogelijke crises voor te bereiden.”

Zeeland is al jarenlang actief met het verbeteren van het veiligheidsbewustzijn van de burgers. Met steun van de provincie en Europa werd in 2006/2007 onder andere het project 'Aware' uitgevoerd, gericht op het verhogen van het publieke risicobewustzijn rond overstromingen.

Voor meer informatie over de campagnes kan contact worden opgenomen met de afdeling Communicatie van de veiligheidsregio's Groningen (050- 3674000) en Zeeland (0118- 421 100).

Brandweer pakt nodeloze uitrukken aan

Ongewenste automatische brandmeldingen vormen een grote last voor de brandweer én voor de samenleving. De kosten van de brandweerbepaling worden onnodig opgejaagd en de vele uitrukken voor loos alarm leveren onnodige verkeersrisico's op en gaan ten koste van de motivatie van brandweerlieden. Het project NUT (Nutteloze uitrukken terugdringen), een initiatief van de NVBR, moet verandering brengen in deze ongewenste situatie. Op 18 maart jl. organiseerde de NVBR in samenwerking met het NIFV en de ministeries van BZK en VROM in Arnhem een symposium rond dit thema.

Jaarlijks rukken brandweerkorpsen in Nederland circa 56.000 keer uit voor ongewenste automatische brandmeldingen. De brandweersektor ervaart dit probleem als dermate ernstig dat een onconventionele aanpak nodig lijkt om het tij te keren.

Een oplossingsrichting kan zijn om in situaties waarin de brandweer in beginsel geen nuttige rol meer heeft bij ontruiming, evacuatie of redding de automatische doormelding naar de brandweeralarmcentrale op te heffen. Het project dient antwoord te geven op de vraag of zo'n onconventionele aanpak vanuit preventief, repressief, juridisch en financieel oogpunt haalbaar is, zonder dat de brandveiligheid bij

bedrijven en instellingen in het geding komt.

EERSTE VERANTWOORDELIJKHEID

Volgens Jan Hazeleger, hoofd repressie bij Brandweer Utrecht en lid van het Landelijk Netwerk Repressie van de NVBR, ligt de eerste verantwoordelijkheid voor het handelen bij een brandalarm bij bedrijven en instellingen zelf. “In de gevallen waarin er na een automatische brandmelding wél echt brand blijkt, gaat het in de meeste gevallen om beginnende branden die al vóór aankomst van de brandweer zijn geblust door de Bedrijfsbrandveiligheid. Er is dus al succesvol handelend opgetreden vóór aankomst van de brandweer, dus snelle redding en blus-

sing zijn geen argumenten om automatische brandmeldingen uit gebouwen direct naar de overheidsbrandweer door te schakelen.”

HANDHAVINGSBELEID

Ook met een stevige aanpak via handhaving kunnen goede resultaten worden geboekt, zo bleek tijdens de bespreking van twee best practices op het symposium. De gemeenten Zeist en Ede hebben sinds enkele jaren een succesvolle strategie om het aantal ongewenste meldingen terug te dringen. Een gestructureerde aanpak via het vastleggen van een maximale overschrijdingsnorm voor loos alarm in combinatie met bedrijfsbezoeken, waarschuwingen en bestuurlijke dwangsommen, vormt de kern van de aanpak. Beide gemeenten wisten met deze aanpak het aantal ongewenste meldingen en dus het aantal nodeloze uitrukken sinds 2004 fors te verminderen. Hoewel sommige abonnees deze 'strengere' benadering via de rechter hebben aangevochten, is tot dusver geen van hen in het gelijk gesteld.

Een leerzame les voor andere gemeenten: met bestuurlijke lef en binnen de kaders van de wet- en regelgeving kan het aantal ongewenste alarmeringen daadwerkelijk worden beïnvloed. De dreiging van hoge boetes bij regelmatig loos alarm blijkt voor bedrijven een goede stimulans om zelf adequate maatregelen te treffen. De uitkomsten van het symposium worden meegenomen in het project NUT. Na de zomer worden concrete voorstellen voor structurele oplossingen verwacht. //

Veiligheidsberaad en Vewin-Bestuur stellen convenant drinkwater vast

Op 9 april jl. heeft het Veiligheidsberaad het landelijk convenant voor de drinkwatersector vastgesteld. Het bestuur van Vewin, de Vereniging van waterbedrijven in Nederland, stelde het convenant tussen de drinkwatersector en de politie- en veiligheidsregio's al eerder vast. Beide partijen gaven aan zich in te zetten voor regionale ondertekening en implementatie van de afspraken. Het modelconvenant voor de 25 veiligheids- en politieregio's en de tien drinkwaterbedrijven werd ontwikkeld in het kader van het project 'Vitale partnerschappen in veiligheid' van het Veiligheidsberaad.

Doelstelling van het convenant is om op landelijk niveau tot eenduidige en concrete samenwerkingsafspraken tussen de veiligheidsregio's en de drinkwaterbedrijven te komen. Het convenant vormt een landelijk kader als basis voor regionale samenwerkingsafspraken betreffende rampenbestrijding en crisisbeheersing, herstel bij drinkwatergerelateerde incidenten en bescherming van kwetsbare drinkwaterlocaties. Door deze aanpak worden afstemmingsproblemen door territoriale incongruentie ondervangen én hoeven de vitale sectoren niet met 25 regio's aparte afspraken te maken.

CONCRETE AFSPRAKEN

In het convenant worden afspraken gemaakt over melding en alarmering, gezamenlijk oefenen, inzet en opvolging van C2000, deel-

name aan crisisoverleg, risico- en crisiscommunicatie, bewaking van drinkwaterlocaties en de organisatie rondom nooddrinkwater. Naast het convenant voor de drinkwatersector zullen dit jaar ook voor de sectoren gas/elektriciteit en ict/telecom convenanten vastgesteld worden.

EXPERTMEETING

Op woensdag 16 juni 2010 organiseert het Veiligheidsberaad in samenwerking met Vewin een expertmeeting over het project Vitale Partnerschappen. Het doel van de expertmeeting is om medewerkers van de vitale sectoren, veiligheidsregio's en politie met elkaar in contact te brengen en te informeren over de inhoud en implementatie van de convenanten. Voor meer informatie, kijk op: www.expertmeetings-veiligheidsregio.nl //

Nooddrinkwateroefening bij drinkwaterbedrijf Brabant Water.

Zelfredzaamheid: "wees je bewust en ga het doen"

"Als het gaat om veiligheid voor mensen met een beperking is er een belangrijke rol weggelegd voor de mensen zelf", zegt bestuurslid Hans Dijkstal van de Taakgroep Handicap en Lokale Samenleving (THLS). Maar: "Bestuurders zijn van cruciaal belang bij die bewustwording. Weet dat 20-25% van de mensen verminderd zelfredzaam is. Een enorme grote groep waar je als bestuurder rekening mee moet houden."

"Mensen met een beperking moeten volledig aan de samenleving kunnen meedoen. Iedereen moet kunnen wonen, werken, sporten en reizen." Dat is wat de taakgroep wil bereiken. Met publieke debatten en trainingen probeert de THLS bestuurders en ambtenaren van gemeenten en veiligheidsregio's hiervan bewust te maken. Het gaat daarbij om zaken als de toegankelijkheid van gebouwen, maar ook om veiligheid en zelfredzaamheid.

Dijkstal geeft aan dat de rol van de gemeenten en regio's moet

Meisje met angststoornis raakt nog meer in paniek bij het zien van brandweerlieden die hulp willen bieden.

wijzigen van "zorgen voor..." naar "zorgen dat..." Wat betekent het voor mensen met een beperking dat de aanrijtijden van de hulpverleningsdiensten worden verruimd? Tijdens de gemeentelijke verkiezingstour van de taakgroep werd duidelijk dat bestuurders nauwelijks weten dat mensen met een beperking vaak verminderd zelfredzaam zijn – en dus ondersteuning nodig hebben. Dat is een enorm grote groep want gemiddeld is 20 - 25 % van de mensen verminderd zelfredzaam, ondermeer vanwege (tijdelijke) lichamelijke beperkingen, psychische handicaps, chronische ziekten, ouderdom of juist erg jonge leeftijd (12 jaar en jonger).

ZORGMAATSCHAPPIJ

Dijkstal: "Veiligheid gaat in de meeste gevallen over incidenten thuis. Iemand valt van een trap en kan niet meer bewegen. Er ontstaat brand, de elektriciteit valt uit en daardoor kan iemand zijn huis niet uit. Onze vraag is dan: wat heb je zelf gedaan? Heb je afspraken gemaakt met de bureaus als je een dag niet buiten bent geweest? Heeft er iemand een sleutel? Ben je je bewust van de risico's die je loopt? Kun je zelf snel weggelopen? We komen uit een zorgmaatschappij, maar dat is aan het veranderen. De gemeente kan faciliteren, maar de verantwoordelijkheid ligt

uiteindelijk bij het individu. Natuurlijk, die overheid komt uiteindelijk wel, maar wat heb je zelf gedaan om je in de tussentijd te kunnen redden."

Op www.denkvooruit.nl kunnen mensen zelf testen in welke mate ze zelfredzaam zijn, welke handelingsperspectieven ze hebben of welke actie ze moeten ondernemen om (meer) zelfredzaam te zijn. THLS denkt erover na om mensen die zelf gebruik maken van Wajong of WMO te trainen. Zij kunnen dan andere minder zelfredzame mensen opzoeken en voorlichten over zelfredzaamheid.

ACTIEF

De rol van de bestuurder (en de ambtenaar) is helder: vertel het aan de burgers. "Ga bij mensen langs om te bekijken wat er gedaan moet worden. Maak duidelijk dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen veiligheid. Zorg voor rampoefeningen in de wijk en analyseer met de mensen de knelpunten. En deel je ervaringen met andere gemeenten en veiligheidsregio's. Zo kunnen bestuurders, hulpverleners en burgers in preventieve zin al heel veel voor elkaar krijgen." De kernboodschap van Dijkstal lijkt ingewikkeld, maar is eenvoudig: "wees je bewust en ga het doen". Hij is hoopvol gestemd. "Bestuurders weten steeds beter wat er speelt op het gebied van zelfredzaamheid. Gemeenten communiceren steeds beter over het belang van zelfredzaam zijn. De processen en procedures zijn helder. Nu gaat het erom dat bestuurders aandacht blijven houden en geven aan het onderwerp, want alleen dan kan de aanpak een succes worden." //

De Taakgroep Handicap en Lokale Samenleving (THLS) is door het kabinet in het leven geroepen. Als missie kreeg zij mee bij te dragen aan het volwaardig burgerschap van personen met een beperking op het terrein van de WMO als participatiewet, het terrein van arbeidsparticipatie en het terrein van veiligheid. 'Volwaardig burgerschap' houdt in dat personen met een beperking kunnen deelnemen aan alle facetten van de maatschappij. De taakgroep krijgt opdrachten van en rapporteert aan de ministeries van BZK, VWS en SZW. Voor meer informatie: www.thls.nl en www.verkiezingstour.nl.

Een andere informatieve site die zich specifiek richt op mensen met een beperking is: www.nietbangmaarvoorbereid.nl.

BZK start twee acties over veiligheid

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties startte half maart jl. met de landelijke campagne 'Meer veiligheid op straat'. En vanuit het Programma Publieke taak werd begin maart jl. aan 7000 werkgevers van organisaties met een publieke taak de 'Handreiking Agressie en Geweld' aangeboden.

CAMPAGNE MEER VEILIGHEID OP STRAAT

Op 15 maart jl. startte BZK de landelijke massamediale campagne: "Meer veiligheid op straat". Aanleiding van deze campagne is het hoge aantal meldingen en incidenten van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak. Met televisiecommer-

ciële en interactieve banners wordt een beroep gedaan op iedereen die getuige is van agressie en geweld. Ook worden tips aangedragen hoe men in een dergelijke situatie kan handelen.

Organisaties met een publieke taak kunnen aanhaken bij de campagne. Met ondersteunend campagnemateriaal wordt de campagne doorvertaald naar de verschillende sectoren met een publieke taak. Iedere sector of gemeente kan hieraan een eigen invulling geven. Het ministerie van BZK stelt deze *toolkit* online beschikbaar waarvan informatie en campagnemateriaal (zoals posters, folders, banners en PR-middelen) kan worden gedownload. Er is gekozen voor een breed concept. Dit biedt alle kansen om te communiceren over agressie en geweld tegen mensen met een publieke taak.

Informatie over de campagne en het campagnemateriaal is beschikbaar via www.nederlandveilig.nl/veiligheidopstraat/toolkit

HANDREIKING AGRESSIE EN GEWELD BESCHIKBAAR VOOR WERKGEVERS

Om werkgevers te ondersteunen heeft het 'Programma Veilige Publieke Taak' van BZK de Handreiking Agressie en Geweld uitgegeven. De handreiking geeft voorlichting over hoe te handelen bij agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak. Het is een praktisch naslagwerk voor beleidsmakers en beleidsondersteuners, zoals personeelsadviseurs, beleidsmedewerkers en arbo-coördinatoren. Ook medewerkers die deel uitmaken van de ondernemingsraad of op een andere wijze het personeel vertegenwoordigen kunnen hier gebruik van maken.

'De handreiking Agressie en Geweld' bestaat uit drie delen:

- 'Agressie en Geweld' Informatie voor de werkgever hoe hier mee om te gaan.
- 'Aangifte: gewoon doen!' Dit deel bevat onder andere een stappenplan voor het maken van aangiftebeleid. Ook is het van belang om te weten dat als het slachtoffer bijvoorbeeld bang is voor represailles hij of zij ook het adres van de werkgever kan opgeven in plaats van het privéadres van het slachtoffer.
- 'Agressie en Weerbaarheidonderzoek'

De handreiking is in een oplage van 7000 exemplaren gezonden aan werkgevers van instellingen met een publieke taak. Het handboek is tevens als pdf te downloaden op de site www.veiligepublieketaak.nl.

Nieuw: Basisboek regionale crisisbeheersing

Het 'Basisboek regionale crisisbeheersing', uitgegeven door het NIFV (Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid), is gericht op de praktijk en bedoeld voor functionarissen in de regionale crisisorganisatie. Het praktijkboek behandelt de nieuwste inzichten over de regionale crisisorganisatie in Nederland en de meest recente ontwikkelingen in wet- en regelgeving, waaronder de Wet veiligheidsregio's.

De verschillende visies op crisisbeheersing, de nieuwe veiligheidsregio's en de invoering van de Wet veiligheidsregio's maken dat het werkerterrein van crisisbeheersing nog niet is uitgekristalliseerd. En daarmee is dan ook het vertrekpunt van dit boek gegeven: geen theoretisch kader, maar een praktijkboek over de regionale crisisorganisatie binnen het stelsel van crisisbeheersing. Voor meer informatie: www.nifv.nl/webshop, rubriek Academie voor Crisisbeheersing.

De modernste CoPI staat in Kennemerland

Sinds half februari 2010 beschikt Veiligheidsregio Kennemerland over een gloednieuwe CoPI (Commando Plaats Incident)-container. De modernste van Nederland. De container is gebouwd en ingericht naar de wensen van de hulpdiensten meet zes meter lang, tweeënhalve meter breed en biedt plaats aan tien personen. De CoPI-container is voorzien van de nieuwste technische functionaliteiten, zoals een gegarandeerd snelle internetverbinding, satellietverbinding en ergonomische werkplekken. De CoPI wordt ingezet bij grootschalige incidenten.

De – op de praktijk afgestemde CoPI-container – is het antwoord op belangrijke lessen uit de praktijk. De lessen zijn opgedaan bij grote incidenten zoals de Poldercrash. De nieuwste CoPI-

Maarten Derkzen van Angeren en Jeroen Keijzer demonstreren de CoPI-container.

container is volledig ingericht op de toekomstige manier van informatiedeling binnen de veiligheidsregio: het netcentrisch werken.

Factsheet De Veiligheidsregio op site VNG

De VNG heeft in samenwerking met het Veiligheidsberaad een *factsheet* ontwikkeld over de functie en rol van de veiligheidsregio's. De *factsheet* is te vinden en te downloaden op: www.vng.nl/factsheets

NVBR en Kadaster tekenen overeenkomst levering topografische kaarten

Arco Groothedde (lid Raad van Bestuur van het Kadaster) en Sjoerd van der Schuit (portefeuillehouder Informatiemanagement van de NVBR) hebben een contract getekend over de digitale levering van de Topografische Kaart Top10NL aan de NVBR. De overeenkomst is bijzonder, omdat topografisch kaartmateriaal vanaf nu digitaal wordt aangeleverd, waardoor de brandweer de informatie sneller operationeel kan benutten. En ook omdat de levering volgens nieuw overheidsbeleid tegen nultarief geschiedt. Zie voor meer informatie over de overeenkomst: www.nvbr.nl/bvim.

Verhuisbericht

Het Bureau Veiligheidsberaad gaat verhuizen van Den Haag naar Arnhem. Vanaf 17 mei 2010 zal het Bureau Veiligheidsberaad gehuisvest zijn bij het Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid (NIFV) te Schaarsbergen. Het nieuwe bezoekadres is Kemperbergerweg 783, 6816 RW Arnhem. Post kunt u sturen naar: Bureau Veiligheidsberaad, Postbus 7010, 6801 HA Arnhem.

Stuur een mail!

HIER KAN UW NIEUWS STAAN

Wilt u uw kennis over projecten en initiatieven delen met uw partners in het land? Of heeft u nieuws betreffende uw veiligheidsregio? Stuur dan een mail naar de redactie: redactie@veiligheidsregio.nl

DE VEILIGHEIDSREGIO IN UW BRIEVENBUS?

De Veiligheidsregio niet ontvangen? Of zijn uw adresgegevens veranderd? Stuur dan een mail naar: redactie@veiligheidsregio.nl

AGENDA

EXPERTMEETINGS

In 2010 organiseert het Veiligheidsberaad expertmeetings:

- **Woensdag 16 juni, 'Vitale Partnerschappen in Veiligheid'**
- **Donderdag 7 oktober (daarmee vervalt 16 september), Informatievoorziening**
- **Woensdag 17 november**

De expertmeetings worden gehouden in Arnhem, locatie NIFV. Voor meer informatie zie: www.expertmeetings-veiligheidsregio.nl.

COLOFON

De Veiligheidsregio is een kwartaaluitgave van het Veiligheidsberaad in samenwerking met NVBR, Politie Nederland, GHOR, VNG en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het kopiëren en/of overnemen van (delen van) de inhoud van deze uitgave is toegestaan, mits men vooraf toestemming vraagt aan de redactie en onder bronvermelding.

Veiligheidsberaad

REDACTIEADRES

Bureau Veiligheidsberaad
T.a.v. redactie De Veiligheidsregio
redactie@veiligheidsregio.nl
Postbus 7010
6801 HA Arnhem

HOOFDREDACTIE

Veiligheidsberaad, Winrie de Boer

REDACTIERAAD

GHOR, Michiel Hoorweg
NVBR, Frank Huizinga
VNG, Liane ter Maat
Politie Nederland, Frédérique de Vries
Rob Jastrzebski

REDACTIE

BZK, Henk Statema, Julia Milders
Veiligheidsberaad, Alfred van de Pol, Elize Fallon
Ada Kraft (eindredactie)

Traffic: PINO evenementen & congressen

Ontwerp en opmaak: BORREN

Fotografie: Jan Beernink Zoetermeer, Veiligheidsregio Flevoland, Björn Hählen van Odwar Communicatie & fotografie, Gemeente 's-Hertogenbosch, Peter Hofman, Rob Jastrzebski, D. de Jong, Bert Kamp, Nationale Beeldbank, Peter van der Struijs, Veiligheidsberaad, Maarten van der Voorde, Van der Worp Fotografie, Veiligheidsregio Zeeland.

Cartoon: Patrick van Gerner

Drukwerk: Roto Smets Utrecht

Aan deze uitgave werkten verder mee:
Klaas Salverda, Piet de Knecht

Oplage: 10.000 - april 2010